
Dokument 13

(2011–2012)

Årsrapport til Stortinget
fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2010–1. halvår 2011

Innhold

	Side		Side
1. Bakgrunn	5	6.5.4 Status for miljømerket Svanen	17
2. Rådets organisasjon	6	6.5.5 Nordisk pante- og retursystem	18
2.1 Plenarforsamlingen	6	6.6 Debatt om utenriks- og sikkerhetspolitisk samarbeid	18
2.2 Presidiet	6	6.7 Samarbeidsministrenes spørretime	18
2.3 Utvalgene	6	6.8 Likestilling	19
2.4 Kontrollkomiteen	6	6.9 Forsknings-, utdannings- og nærings-saker	20
2.5 Valgkomiteen	6	6.10 Planer og budsjett for det nordiske samarbeidet 2011	21
2.6 Delegasjonene	6	6.11 Nordisk Råds priser	21
2.7 Partigruppene	6		
2.8 Statsministrene	6	7. Presidiet, utvalgene og kontroll-	
2.9 Samarbeidsministrene	6	komiteen	22
3. Stortingets delegasjon til Nordisk Råd	7	7.1 Presidiet	22
3.1 Valg og konstituering	7	7.1.1 Presidiets arbeidsgrupper og rapportører	23
3.2 Valg foretatt på Nordisk Råds 62. sesjon.	7	7.1.2 Presidiets internasjonale kontakter	23
3.3 Møter i delegasjonen	8	7.1.3 Presidiets dialog med Hviterussland	24
3.4 Nasjonal forankring av det nordiske samarbeidet	8	7.2 Næringsutvalget	24
3.5 Internasjonale kontakter og besøksutveksling	9	7.3 Miljø- og naturressursutvalget 2010–2011	24
3.6 Informasjonsarbeid	9	7.4 Kultur- og utdanningsutvalget	25
4. Hovedsaker i 2010/2011	9	7.5 Velferdsutvalget	26
4.1 Den nordiske dagsorden	9	7.6 Medborger- og forbrukerutvalget	26
4.1.1 Grensehindersamarbeidet	10	7.7 Kontrollkomiteen	26
4.1.2 Globalisering	10	8. Den nordlige dimensjon	27
4.2 Stortingsdebatt om nordisk samarbeid ..	10	9. Arktisk parlamentarisk samarbeid ..	27
4.3 Spørsmål og interpellasjoner	12	10. Barents parlamentarisk samarbeid ..	27
5. Arbeidet framover	12	11. Det parlamentariske østersjø-	
5.1 Nordisk Råds formannskapsprogram ...	12	samarbeidet	28
5.2 Delegasjonens planer for det kommende år	13	12. Vest-Norden	28
6. Nordisk Råds 62. sesjon	13	Vedlegg	
6.1 Nordisk toppmøte	13	1 Fremstillinger vedtatt av Presidiet januar – oktober 2010	29
6.2 Generaldebatt og Nordisk Ministerråds program for 2011	14	2 Et gjennomskuelig budjet	35
6.3 Norden og nærområdene	15	3 Final Statement of the Round Table of parliamentarians of the Federal Assembly of the Russian Federation with the Nordic Council and the Baltic Sea Parliamentary Conference, Murmansk, 27 - 30 April 2011	36
6.4 Globalisering og grensehindre	16		
6.5 Klima og energi	17		
6.5.1 Nordisk jord- og skogbrukspolitikk	17		
6.5.2 Nye initiativer i det nordiske klimaarbeidet	17		
6.5.3 Strategi mot mårhundens ekspansjon ...	17		

		Side			Side
4	The Third International Forum for Young Politicians of the North-West of Russia and Nordic Countries	37	6	Adopted by the 20th Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)	40
5	Resolution of the fifth Parliamentary Barents Conference	38			

Dokument 13

(2011–2012)

Årsrapport til Stortinget
fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2010–1. halvår 2011

Til Stortinget

1. Bakgrunn

Det politiske samarbeidet i Nordisk Råd bygger på et ønske om å styrke fellesskapet mellom de nordiske land og deres befolkninger. Nordisk Råd er en aktiv aktør i regionalt samarbeid i Nordens nærområder, det være seg i Vestnorden, Barentsregionen, Arktis og Østersjøregionen, samt i partnerskapet Den nordlige dimensjon.

Nordisk Råd utøver parlamentarisk kontroll med Nordisk Ministerråd og behandler og uttaler seg om de forslag som ministerrådet fremlegger for rådet. Nordisk Ministerråd og de nordiske lands regjeringer må ta stilling til og rapportere til Nordisk Råd om de forslag som rådet fremmer.

Delegasjonen til Nordisk Råd prioriterer arbeidet med et godt naboskap fra Vest-Norden til Østersjøregionen. Dette er et samarbeid som omfatter parlamentariske organer i nord. Fra norsk side er det viktig å inkludere russiske parlamentarikere i arbeidet. Åpenhet, gjensidig tillit, inkludering og partnerskap er viktige elementer i samarbeidet. I februar 2011 arrangerte delegasjonen Det andre parlamentariske forum for den nordlige dimensjon, hvor arbeidet gjøres i fire partnerskap. Det er partnerskapene for miljø, transport og infrastruktur, velferd og helse samt kultur. Delegasjonen vil følge opp dette arbeidet.

Arbeidet med å fjerne grensehindre mellom de nordiske land og hindre at nye oppstår har i noen år vært høyt prioritert i Nordisk Råd og av delegasjonen. Nye direktiver fra EU gjennomføres forskjellig

i de nordiske land og kan være med og skape nye hindringer for innbyggere og bedrifter, samtidig som de nordiske land gjennom egne vedtak også kan være med å skape nye hindringer. Grensehinderforumet som er nedsatt av de nordiske statsministre, gjør et viktig arbeid for å få hindringer fjernet. Erfaringene viser at dette er et tungt og tidkrevende arbeid. Delegasjonen vil nøye følge regjeringens og forumets arbeid.

Nordisk Råds presidium har nedsatt en arbeidsgruppe som utarbeidet en rapport om mer effektive arbeidsformer i Nordisk Råd, og mellom rådet og Nordisk ministerråd. Delegasjonen stiller seg positiv til rapportens forslag, og spesielt til en raskere saksangang mellom rådet og ministerrådet. Et godt eksempel er de jevnlige kontakter som delegasjonen og nordisk samarbeidsminister har hatt gjennom året. Dette bringer resultater.

I år er det 40 år siden etableringen av Nordisk Ministerråd og av en rekke nordiske institusjoner innen kultur, finans og forskning. Dette styrket det nordiske samarbeidet. Innholdet og formene for samarbeidet har endret seg over tid, men erfaringene viser også at de nordiske land trenger hverandre og støtter hverandre i vanskelige situasjoner. I 2012 har den norske regjering formannskapet i Nordisk Ministerråd. Delegasjonen vil gjøre sitt for å løfte frem nordiske saker og bidra til en konstruktiv debatt.

I 2012 er det 50 år siden undertegning av Helsingforsavtalen, som er samarbeidsavtalen mellom de nordiske land. Bakteppet for opprettelsen av denne avtalen var den utenrikspolitiske situasjonen Norden var i på den tiden. Den la grunnlaget for et formelt, forpliktende samarbeid mellom de nordiske land. Et samarbeid som over tid har vist sin verdi. Veien fremover er et mer nettverksbasert samarbeid, basert på ulike konstellasjoner av interesse blant de nordiske land. Et godt eksempel på denne type sam-

arbeid er det som trekkes opp i Stoltenberg-rapporten og som nå er i ferd med å gjennomføres. Delegasjonen vil følge dette arbeidet videre.

Oslo, 15. september 2011

Bendiks H. Arnesen
delegasjonsleder

2. Rådets organisasjon

Nordisk Råd er et samarbeidsorgan for de nordiske landenes parlament og regjeringer. Samarbeidet bygger på Helsingforsavtalen fra 1962 med senere endringer, samt rådets arbeidsordning.

Nordisk Ministerråd er et samarbeidsorgan for de nordiske landenes regjeringer. Det gjennomfører rekommandasjoner vedtatt av rådet, og fremmer forslag til beslutninger for rådet. Ministerrådet fremlegger hvert år en årsberetning og virksomhetsplan for det kommende året.

2.1 Plenarforsamlingen

Plenarforsamlingen utgjøres av rådets 87 valgte medlemmer, samt regjeringsrepresentanter, som møtes til sesjon en gang om året på høsten. Plenarforsamlingen er rådets høyeste besluttede organ, og vedtar bl.a. rådets rekommandasjoner og uttalelser, og interne beslutninger. Stemmerett har bare rådets valgte medlemmer.

2.2 Presidiet

Rådets presidium består av en president, en vise-president og elleve øvrige medlemmer, som utpekes av plenarforsamlingen. Alle landenes delegasjoner skal være representert i presidiet. Presidiet har ansvaret for rådets løpende virksomhet under og mellom sesjonene. I tillegg har presidiet ansvaret for behandlingen av utenriks- og sikkerhetspolitiske spørsmål, samt behandlingen av det nordiske samarbeidsbudsjett og medlemsforslag som ikke sendes til utvalgene for behandling. Presidiet kan gjøre vedtak på vegne av plenarforsamlingen i de tilfeller man ikke kan vente til neste sesjon for å fatte en beslutning.

2.3 Utvalgene

Nordisk Råd har fem fagutvalg: Kultur- og utdanningsutvalget (15 medlemmer), Medborger- og forbrukerutvalget (15 medlemmer), Miljø- og naturressursutvalget (15 medlemmer), Velferdsutvalget (14 medlemmer) og Næringsutvalget (15 medlemmer). Utvalgene forbereder sakene innen det tas beslutninger i plenum eller i presidiet. De behandler medlems-

regjerings- og ministerforslag, beretninger fra nordiske institusjoner, ministerrådets meldinger om vedtatte rekommandasjoner og andre gjøremål.

2.4 Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens oppgave er å utøve kontroll over virksomheten som finansieres over de nordiske budsjett, samt for saker som berører tolkningen av Helsingforsavtalen og andre nordiske samarbeidsavtaler. Kontrollkomiteen har 7 medlemmer.

2.5 Valgkomiteen

Valgkomiteens oppgave er å forberede valg som besluttes av plenarforsamlingen, samt eventuelle suppleringsvalg som vedtas på plenarforsamlingens vegne. Valgkomiteen har 7 medlemmer.

2.6 Delegasjonene

Hvert lands valgte medlemmer, varamedlemmer og regjeringsrepresentantene utgjør landets delegasjon i rådet. Den norske delegasjonen består av 20 medlemmer valgt av Stortinget, samt de av regjeringens utpekte representanter.

Delegasjonen konstituerer seg, velger leder, nestleder og ytterligere 6 medlemmer som danner delegasjonens arbeidsutvalg. Delegasjonen har ansvar for sine egne utgifter innen den budsjetttramme som Stortinget vedtar.

2.7 Partigruppene

Rådets medlemmer og varamedlemmer velges av parlamentene med hensyn til partienes styrkeforhold. Det finnes fire nordiske partigrupper: Den sosialdemokratiske partigruppe, Midtengruppen, Den konservative partigruppe og Den venstresosialistiske grønne partigruppe. Fordelingen av tillitsposter og ulike spørsmål drøftes og forberedes i gruppene før man tar beslutning i rådets organer. Partigruppene får økonomisk støtte og hver gruppe har ansatt sin parti-gruppesekretær.

2.8 Statsministrene

Statsministrene har en ledende rolle og det overgripende ansvar for det nordiske samarbeidet, og møtes regelmessig 3–4 ganger årlig. Formannskapslandet har ansvar for møtene.

2.9 Samarbeidsministrene

Samarbeidsministrene har ansvaret for samordningen av nordiske samarbeidsspørsmål i regjeringen og er ansvarlig for behandlingen av det nordiske samarbeidsbudsjettet. Statsråd Rigmor Aasrud (A) er

norsk samarbeidsminister. Den norske delegasjonen har jevnlig kontakt med samarbeidsministeren og hennes sekretariat.

Internettadressen til de nordiske hjemmesider: www.norden.org

E-postadressen til delegasjonen: nordpost@stortinget.no

3. Stortingets delegasjon til Nordisk Råd

3.1 Valg og konstituering

Stortinget valgte den 28. oktober 2010 følgende delegasjon til Nordisk Råd:

Storingsrepresentant Bendiks H. Arnesen
 Storingsrepresentant Gunn Olsen
 Storingsrepresentant Torstein Rudihagen
 Storingsrepresentant Anna Ljunggren
 Storingsrepresentant Torfinn Opheim
 Storingsrepresentant Sonja Mandt
 Storingsrepresentant Martin Kolberg
 Storingsrepresentant Tone Merete Sønsterud
 Storingsrepresentant Hans Frode Kielland Asmyhr
 Storingsrepresentant Per Arne Olsen
 Storingsrepresentant Oskar Jarle Grimstad
 Storingsrepresentant Vigdis Giltun
 Storingsrepresentant Torgeir Trældal
 Storingsrepresentant Per-Kristian Foss
 Storingsrepresentant Olemic Thommessen
 Storingsrepresentant Sonja Irene Sjøli
 Storingsrepresentant Michael Tetzschner
 Storingsrepresentant Alf Egil Holmelid
 Storingsrepresentant Per Olaf Lundteigen
 Storingsrepresentant Dagfinn Høybråten

Ved delegasjonens konstituering 28. oktober 2010 ble stortingsrepresentant Dagfinn Høybråten og stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen valgt til henholdsvis leder og nestleder.

Til medlemmer i arbeidsutvalget ble i tillegg valgt:

Storingsrepresentant Gunn Olsen
 Storingsrepresentant Hans Frode Kielland Asmyhr
 Storingsrepresentant Vigdis Giltun
 Storingsrepresentant Per-Kristian Foss
 Storingsrepresentant Alf Egil Holmelid
 Storingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Ved et suppleringsvalg 17. desember 2010 ble stortingsrepresentant Rigmor Andersen Eide valgt til medlem og Dagfinn Høybråten til varamedlem av delegasjonen til Nordisk Råd.

Delegasjonen valgte 15. desember 2010 stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen og stortingsre-

presentant Rigmor Andersen Eide til henholdsvis leder og nestleder for 2011.

3.2 Valg foretatt på Nordisk Råds 62. sesjon.

På rådets 62. sesjon i Reykjavik ble fordeling for 2011 på presidium, utvalg og komiteer som følger:

Presidiet (13 medlemmer)

Bendiks H. Arnesen (A)
 Per-Kristian Foss (H)
 Dagfinn Høybråten (KrF)¹

Kultur- og utdanningsutvalget (15 medlemmer)

Gunn Olsen (A)
 Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
 Olemic Thommessen (H)

Medborger- og forbrukerutvalget (15 medlemmer)

Martin Kolberg (A), nestleder
 Anna Ljunggren (A)
 Per Arne Olsen (FrP)
 Michael Tetzschner (H)

Miljø- og naturressursutvalget (15 medlemmer)

Torstein Rudihagen (A)
 Oskar Jarle Grimstad (FrP)
 Sonja Irene Sjøli (H)

Velferdsutvalget (14 medlemmer)

Sonja Mandt (A), nestleder
 Vigdis Giltun (FrP)

Næringsutvalget (15 medlemmer)

Tone Merete Sønsterud (A)
 Torfinn Opheim (A)
 Torgeir Trældal (FrP)
 Alf Egil Holmelid (SV)
 Per Olaf Lundteigen (Sp)

Kontrollkomiteen (7 medlemmer)

Sonja Mandt (A), nestleder

Valgkomiteen (7 medlemmer)

Sonja Irene Sjøli (H)

Storingsrepresentant Sonja Mandt (A) ble valgt som medlem av Nordisk Handikappolitisk Råd med stortingsrepresentant Sonja Irene Sjøli (H) som suppleant for perioden 1. januar 2010–31. desember 2011.

Storingsrepresentant Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) ble innvalgt i Nordisk Investerings-

¹ Rigmor Andersen Eide (KrF) ble i presidiets møte 26. januar 2011 i Espoo, Finland valgt til medlem av presidiet.

banks kontrollkomité for perioden 1. juni 2010–31. mai 2012.

Storingsrepresentant Olemic Thommessen (H) ble innvalgt i styret for Nordisk Kulturfond med stortingsrepresentant Vigdis Giltun (FrP) som suppleant for årene 2011 og 2012.

3.3 Møter i delegasjonen

I perioden 2. halvår 2010–1. halvår 2011 har delegasjonen holdt 9 møter, herav 3 i delegasjonens arbeidsutvalg og ett internt seminar. På arbeidsutvalgsmøtet 9. september 2010 drøftet man bl.a. behovet for en gjennomgang av Nordisk Råds arbeidsordning og forslaget om at hver delegasjon i Stortinget i tilknytning til sin virksomhetsrapport utarbeider en plan for det kommende år. Arbeidsutvalget hadde nytt møte den 26. oktober for å forberede valg av delegasjonens ledelse for resten av 2010, og de valg som skulle gjøres på Nordisk Råds kommende sesjon. I delegasjonsmøte den 28. oktober 2010 ble Dagfinn Høybråten og Bendiks H. Arnesen valgt som henholdsvis leder og nestleder av delegasjonen for resten av 2010. Samarbeidsminister Rigmor Aasrud redegjorde på møtet for regjeringens deltakelse og for de saker som ministerrådet vil legge fram for den kommende sesjon i Nordisk Råd.

På delegasjonsmøte 15. desember 2010 ble Bendiks H. Arnesen valgt til leder og Rigmor Andersen Eide til nestleder for 2011. Ellers på dagsordenen stod bl.a. en vurdering av Nordisk Råds sesjon 2.–4. november i Reykjavik, og tiltak for å følge opp de vedtak som der ble gjort.

Delegasjonen avholdt et internt seminar den 11. januar 2011 med tema: «Ta politikken tilbake.»

På delegasjonsmøtet 14. februar orienterte samarbeidsminister Rigmor Aasrud om aktuelle saker i Nordisk Ministerråd, særlig om forslaget om budsjettanvisninger for 2012. Hun opplyste at budsjett-situasjonen for NordGen var uavklart. Delegasjonen besluttet å avgi en uttalelse der man ber om at saken følges opp i budsjettarbeidet for 2012, slik at NordGen kan sikres videre drift og en positiv utvikling. Delegasjonen var positiv til et nærmere samarbeid mellom norsk og svensk delegasjon vedrørende grensehindre, og besluttet å sende brev til regjeringen om praksis ved folkeregistrering av svenske borgere som arbeider lenger enn 6 måneder i Norge.

Midtveisrapporten fra arbeidsgruppen om Nordisk Råds arbeidsordning og forslag om en konferanse om framtidens velferdsløsninger var tema for møte i arbeidsutvalget 14. april.

Leder for Grensehinderforumet, tidligere ambassadør Ole Norrback og medlem av forumet, Bjarne Mørk Eidem, orienterte delegasjonen om arbeidet med å fjerne unødige grensehindre mellom de nordiske land i et møte 27. april 2011.

Den 6. mai hadde delegasjonen møte med Nordisk Råds president Henrik Dam Kristensen om visjoner for det nordiske samarbeidet og presidentskapets program for 2011. Dessuten drøftet man muligheten til å spre kunnskap om det nordiske samarbeidet, og den nye lederen for kommunikasjonsavdelingen i Rådssekretariatet bidro med synspunkter og innspill.

3.4 Nasjonal forankring av det nordiske samarbeidet

Det er bred politisk enighet om at arbeidet i Nordisk Råd skal forankres best mulig i parlamentene og i fagkomiteene. Stortingets delegasjon til Nordisk Råd har fordelt og oversendt vedtakene fra Nordisk Råds sesjon i 2010 til relevante fagkomiteer i Stortinget. Likeledes har delegasjonen gått gjennom det finske formannskapsprogrammet i Nordisk Ministerråd for 2011 og delt opp hovedprioriteringer og initiativ som omtales i programmet, slik at de passer til komitéstrukturen i Stortinget. I brev av 23. januar 2011 til komiteene sier stortingspresidenten at det ville være nyttig om komiteen kunne gjennomgå Nordisk Råds vedtak og de vedlagte deler av det finske formannskapsprogrammet, og vurdere om dette kan tas i betraktning i komiteens løpende arbeid, og rapportere på egnet vis tilbake til delegasjonen.

Energi- og miljøkomiteen har rapportert at man i løpet av inneværende sesjon ikke har hatt saker til behandling som direkte har foranlediget nordisk kontakt eller nordisk samarbeid. Men komiteen har i ulike sammenhenger kommet inn på og diskutert nordisk samarbeid i forbindelse med utviklingen i det nordiske elmarkedet og nettpolitikken, tilpasning av klimakravene og bruk av alternative energiformer. Et eksempel er komiteens behandling av ny lov om elsertifikater, og forberedelsene til et felles samarbeid og sertifikatmarked mellom Norge og Sverige.

Familie- og kulturkomiteen understreker at det er viktig at det nordiske samarbeidet er forankret i Stortinget, og nevner spesielt behandlingen av Innst. 329 S (2010–2011) om digitalisering av radiomediet, der komiteen understreket behovet for nordisk samarbeid vedrørende den teknologiske utviklingen, herunder behovet for teknisk koordinering av frekvenser etc.

Helse- og omsorgskomiteen sier i sitt svar at en rekke av de vedtak i Nordisk Råd i 2010 som er relevante for komiteen, har vært tema i komiteens innstilling til statsbudsjettet for 2011, og også i forbindelse med komiteens behandling av saker som er en del av den norske samhandlingsreformen, som ny kommunal helse- og omsorgstjenestelov, ny folkehelselov og Nasjonal helse- og omsorgsplan. Med hensyn til Finlands formannskapsprogram gjøres det oppmerksom på at komiteen har til behandling et representantfor-slag om opprettelse av spesialiserte diagnosesentre.

Næringskomiteen viser til det finske formannskapsprogrammet for Nordisk Ministerråd og peker på en rekke sammenfallende saksområder som komiteen arbeider med og som gir grunnlag for synergieffekter, eksempelvis innovasjon og grønn teknologi, råvarepolitikk, jordbruk og skogbruk og fiskeri og oppdrett.

3.5 Internasjonale kontakter og besøksutveksling

Delegasjonens leder Bendiks H. Arnesen deltok i et nordisk seminar 9. februar i Nuuk, Grønland. Temaet var politikk i nordområdene. Arnesen omtalte nordisk samarbeid i nordområdene og norsk politikk i nord.

Delegasjonen tok 28. mars imot en gruppe politikere fra Arkhangelsk for orientering om norske erfaringer på sosial- og helsesektoren. Fra delegasjonen deltok Sonja Mandt og Vigdis Giltun.

Torfinn Opheim, Ingebjørg Godskesen og Torgeir Trældal deltok 17.–20. mai i et utvekslingsprogram arrangert av Parliamentary Association of North-West Russia i Pskov.

Per-Kristian Foss, medlem av Nordisk Råds presidium, deltok 2.–3. juni i en konferanse i Riga om «Georgia mot 2013: virkelighet, reformer og forventninger». Foss holdt innlegg om trykkefrihet og demokratiske reformer.

Delegasjonen tok den 23. august imot en gruppe på 12 lokalpolitikere fra Arkhangelsk. Besøket var finansiert over Nordisk Ministerråds mobilitetsprogram. Fra delegasjonens side ble det orientert om Stortingets arbeid og rolle i det politiske liv samt om samarbeidet på parlamentarisk nivå mellom Nordisk Råd og Nordvest-Russland.

Delegasjonen tok den 7. september imot 20 unge russere som inngår i det såkalte «Presidentprogrammet» som finansieres av Utenriksdepartementet og har vært i virksomhet i mer enn 10 år. Formålet er å gi unge russiske ledere erfaring om ledelse i lokal forvaltning eller i private bedrifter. Per-Kristian Foss orienterte gruppen om norsk økonomi og politisk styresett i Norge.

Delegasjonens sekretariat hadde i en uke i september en hospitant fra Baltisk forsamlings sekretariat i Riga. Oppholdet var finansiert over Nordisk Ministerråds mobilitetsprogram.

3.6 Informasjonsarbeid

Nordisk Råds felles informasjonsstrategi, som koordineres av sekretariatet i København, bygger på tre hovedpunkter: Informasjonssiden Analys Norden, nyhetsbrevet Norden i veckan som distribueres elektronisk hver uke, og hjemmesiden på Internett (www.norden.org) med informasjon om det offisielle samarbeidet. Nyhetsbrevet Top of Europe distribue-

res elektronisk hver måned. Det trykkes på engelsk og russisk.

Den norske delegasjonen til Nordisk Råd har en oppdatert side om aktuelle saker og møter på stortinget.no. I tillegg til denne har delegasjonen i løpet av det siste året sendt ut en rekke pressemeldinger, formidlet publikasjoner og informasjonsmaterieell, samt besvart muntlige og skriftlige forespørsler. Det har også blitt skrevet debattartikler som er publisert i norske og nordiske aviser.

Stortingsrepresentant Olemic Thommessen deltok på et litteraturarrangement på Bærum Bibliotek den 16. februar 2011 hvor han presenterte de norske nominerte forfatterne til Nordisk Råds litteraturpris for 2011, Beate Grimrud og Carl Frode Thiller. Delegasjonen holdt et arrangement på Litteraturhuset den 11. april, hvor stortingsrepresentant Hans Frode Kielland Asmyhr holdt innlegg. Til stede var tidligere litteraturprisvinnere, Herbjørg Wassmo, Einar Már Gudmundsson og Eva Strøm.

Stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen (Delegasjonens leder), holdt innlegg på Foreningen Nordens sommerarrangement. Han deltok også med innlegg og overrakte gave på vegne av delegasjonen i forbindelse med 50-årsjubileet til Voksenåsen dette året. Delegasjonen har et godt samarbeid om informasjonsspørsmål med Foreningen Norden og Norden i Fokus.

Delegasjonen er representert i styrene for Nordisk Informasjonskontor i Alta og Arendal ved henholdsvis Anna Ljunggren og Per Olaf Lundteigen.

Journaliststipendier

Nordisk Råd deler årlig ut stipendier til journalister i hvert av de nordiske land. Summen som fordeles blant norske journalister for 2011 var DKK 90 000. De norske presidiemedlemmer Rigmor Andersen Eide, Bendiks H. Arnesen og Per-Kristian Foss bestemte hvem som skulle tildeles stipendium. Følgende journalister mottok stipendium for i år: Magnus Schaft DKK 24 000, Webjørn Svendsen Espe-land DKK 46 000 og Zbigniew Kuczynski DKK 20 000.

4. Hovedsaker i 2010/2011

4.1 Den nordiske dagsorden

Den svenske historikeren Gunnar Wetterbergs debattartikkel i tilknytning til sesjonen i Stockholm i 2009 om en nordisk union fikk også oppmerksomhet ett år senere. Wetterberg videreutviklet tankene i Nordisk råds og Nordisk Ministerråds årbok som ble publisert høsten 2010. I årboken foreslo han at Nordisk Råd skulle ta initiativet til en forstudie av forutsetninger, muligheter og problemer ved en eventuell

union. På det politiske nivået uttrykte man sympati for grunntanken om det nordiske fellesskapet, men pekte på at det allerede eksisterende samarbeidet fungerer bra, og er inne i en positiv fase. I forbindelse med sesjonen på Island ble det gjennomført en debatt, der Wetterberg presenterte sin visjon, og der politikere, næringsliv og forskere fra hele Norden deltok.

Med utgangspunkt i Dagfinn Høybråtens innlegg i stortingsdebatten om nordisk samarbeid, jf. pkt. 4.2, har Nordisk Råd ført en diskusjon om hvorledes det nordiske samarbeidet kan vitaliseres og om behovet for en politisering av arbeidet. Høybråten understreket at veien fra politiske beslutninger til gjennomføring måtte forkortes, og reiste spørsmålet om ministerrådets embetsmannskomiteer burde legges ned. Det ville forenkle, det ville spare ressurser, og det ville politisere det nordiske samarbeidet, sa han under Nordisk Råds sesjon. Han mente det var nødvendig å diskutere hvordan Nordisk Råd kan målrette og prioritere sitt politiske arbeid, hvordan Nordisk Ministerråd bedre kan følge opp de vedtak Nordisk Råd gjør, og hvordan politiske initiativ som har en aktualitet, ikke kommer opp til behandling halvannet år etterpå, når de har mistet sin aktualitet.

Spørsmålene om hvordan den politiske styringen kan forbedres og mulighetene for en raskere saksbehandling inngikk i mandatet til en arbeidsgruppe som presidiet nedsatte for en gjennomgang av Nordisk råds arbeidsordning. Arbeidsgruppen har i løpet av 1. halvår 2011 utarbeidet en rapport med en rekke forslag om nye arbeidsformer som skal gjøre Nordisk Råd mer politisk handlekraftig og effektivisere samarbeidet med Nordisk Ministerråd.

4.1.1 Grensehindersamarbeidet

Grensehinderarbeidet er ett av de høyst prioriterte samarbeidsområdene for Nordisk Råd og for den norske delegasjonen. Både rådet og delegasjonen har fortsatt dialogen med Grensehinderforumet, ledet av Ole Norrback, og der Bjarne Mørk Eidem er norsk representant. Nordisk Råd har særskilt pekt på at det er viktig å unngå nye hindringer i forbindelse med implementering av EU-lovgivning. Det er viktig med et godt samarbeid mellom Grensehinderforum, Hallo Norden og grenseregionale organer for å løse problemer som oppstår for den enkelte medborger. På grunn av landenes ulike løsninger f.eks. på skatte- og avgiftsområdet er det likevel ikke mulig å fjerne alle grensehindringer. På slike områder må det settes inn særskilte informasjonstiltak. «Øresund direkt» og Grensetjenesten har blitt løftet fram som to viktige virksomheter som daglig hjelper mennesker og bedrifter som arbeider, studerer eller har virksomhet over de nordiske grensene. For 2011 fikk disse tje-

nestene finansiert en del av sin virksomhet over Nordisk Ministerråds budsjett.

Gjennom året har debatten om tolkningen av de nordiske konvensjonene blitt aktualisert i forbindelse med debatten om Danmarks utvisning av nordiske borgere som er avhengig av sosialhjelp. Danmarks praksis ble tatt opp under Nordisk Råds sesjon, jf. pkt. 6.2.

Nordisk TV-samarbeid er igjen kommet på dagsordenen. Et forslag om å etablere en nordisk kulturkanal har blitt fremmet, som en motvekt til den tunge dominansen av amerikanske produksjoner på de nordiske tv-kanalene, og som en mulighet til å skape et nytt offentlig nordisk rom på tvers av landegrensen.

4.1.2 Globalisering

Det nordiske globaliseringsarbeid er gitt høyeste prioritet siden det ble initiert av de nordiske statsministrene i 2007. Målet er å utvikle den nordiske modellen, øke konkurransekraften og profilere og synliggjøre Norden som en foregangsregion. Det er satt i gang 20 konkrete prosjekter siden 2007. Det klart største tiltaket er Toppforskningsinitiativet innen klima, energi og miljø. Toppforskningsinitiativet er den største felles nordiske forskningssatsingen som noensinne er lansert og utgjør totalt 700 mill. kroner. Seks delprogrammer er igangsatt med prosjekter og aktiviteter. Toppforskningsinitiativet samler deltakere fra samtlige nordiske land og styrker samarbeidet mellom ledende forskningsmiljøer og industrien. Det er også etablert et globaliseringsinitiativ på helse og velferd. Programmet er treårig og består av syv selvstendige delprosjekter. Det er konsentrert rundt hovedtemaer som utvikling av velferd, kompetanseutvikling av arbeidsstyrken og inkludering samt helse og livskvalitet.

Globaliseringsforumet i 2011 hadde «Grønn vekst – perspektiver for et styrket nordisk samarbeid» som tema. De nordiske statsministrene ble enige om å opprette en «task force» for å kartlegge spesifikke nordiske styrkeposisjoner og konkrete områder der samarbeidet mellom de nordiske landene kunne gi merverdi. Samtidig ble elsamarbeidet løftet fram. De nordiske energiministrene fikk i oppdrag å formulere forslag som kan håndtere den økte mengden av bærekraftig energi.

4.2 Stortingsdebatt om nordisk samarbeid

Den 28. oktober 2010 diskuterte Stortinget Innst. 29 S (2010–2011) fra utenriks- og forsvarskomiteen om nordisk samarbeid, jf. Meld. St. 23 (2009–2010) Nordisk samarbeid og Innst. 30 S (2010–2011) fra utenriks- og forsvarskomiteen om årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2009–1. halvår 2010, jf. Dokument 20. (2009–2010).

Saksordfører Ivar Kristiansen (H) startet med å minne om at stortingsmeldingen og rapporten presenterer et omfattende nordisk samarbeid. Han syntes at samarbeidet burde gis høyere prioritet for å legalisere arbeidet ytterligere, men også for å synliggjøre Norden som region. Saksordfører var ikke overrasket over at det er en enstemmig innstilling fra komiteen i saken. Han pekte på to forhold: å styrke den parlamentariske forankringen i det nordiske politiske samarbeidet og grensehinderproblematikken. Når det gjelder grensehinderproblematikken må forståelse for nedbygging og fjerning av grensehinder være til stede i de respektive lands parlamenter.

Saksordfører mente at motivasjonen for å fjerne eksisterende grensehindre må økes for å gjøre Norden enda mer konkurransedyktig. Fjerning av grensehindre er også viktig for å åpne for et betydelig indre marked i Norden. Videre var han glad for at Norden prioriterer å styrke sitt eget Norden-samarbeid, i en økonomisk turbulent tid. Saksordfører syntes også det var prisverdig at arbeidet i Barentsrådet og arbeidet med den nordlige dimensjon følges opp. Han uttrykte allikevel bekymring for at ministerrådet ikke har fulgt opp Nordisk Råds tydelige erklæring om å opprette et eget informasjonskontor i Minsk i Hvite-Russland. Han mente også at man bør se nærmere på deler av Stoltenberg-rapportens anbefaling med hensyn til de nordiske landenes utenrikspolitiske samarbeid. Avslutningsvis pekte han på at vi har et betydelig rom for samhandling innenfor forsvarssektoren, der vi hver for oss er små.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) presiserte at det er viktig at Norge har et tett samarbeid med de nordiske land, da vi i hvert fall delvis står utenfor EU-samarbeidet. Han støttet seg til innlegget fra saksordfører, og synes at utenriks- og forsvarskomiteen har kommet fram til en god innstilling som han tror gjenspeiler synspunktet til de norske medlemmene i Nordisk Råd. Videre var han enig i at det nordiske samarbeidet har blitt omfattende. Han stilte spørsmål til hvilke resultater vi kunne se fra dette samarbeidet. Han mente at grensehindringer bør være en ytterste sjeldenhet mellom de nordiske land, og at dette bør være en uttalt norsk holdning. Det norske storting og den norske regjering bør medvirke til at vi ikke skaper nye grensehinder, da vi er avhengig av interaksjon over grensene. Han var skuffet over ministerrådets avgjørelse om ikke å opprette et eget informasjonskontor i Minsk.

Per Olaf Lundteigen (Sp) etterlyste en aktiv debatt blant folk flest. Han mente at den ulike tilknytning til EU kompliserer arbeidet mye, og at dette gir ulikt perspektiv på hvilken rolle Nordisk Råd skal fylle. Dette må vi arbeide med. Han ønsket også å rette fokus mot arbeidet om å oppnå et felles pantesystem for drikkevareemballasje. Lundteigen pekte

på at det viktigste for å bygge det nordiske fellesskap er språk- og kultursamarbeidet. Dette er viktig for folk i det daglige liv. Avslutningsvis mente han at Norge må bli flinkere til å se vestover. Samspillet Norge, Grønland, Island og Færøyene er svært sentralt for Norges interesser.

Dagfinn Høybråten (KrF) mente at det nordiske samarbeidet er viktig fordi vi i Norden har et kultur-fellesskap det er verdt å ta vare på og forvalte og utvikle videre. Han var fornøyd med at grensehindringer er høyere på dagsorden både i Nordisk Råd og i Nordisk Ministerråd, og at det blir tatt mer alvorlig på statsministernivå og samarbeidsministernivå. Han konstaterte videre at det forsvarsmessige samarbeidet mellom flere av de nordiske land var i dynamisk utvikling etter Stoltenberg-rapporten. Høybråten var bekymret over negative utviklingstrekk språk- og kulturmessig, og spesielt når dette gjaldt ungdom. Han syntes også det var bekymringsverdig at politisk initiativ tatt i Nordisk Råd overses, treneres eller begraves i Nordisk Ministerråd. Avslutningsvis stilte han spørsmål om embetsmannskomiteenes rolle i Nordisk ministerråd.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre syntes innlegget til Dagfinn Høybråten var spennende. Dette var en debatt han ønsket velkommen, og han var sikker på at samarbeidsministeren vil følge opp debatten. Han var fornøyd med at vi nå har gått løs på utenriks- og sikkerhetspolitikken, og dette på en måte hvor vi respekterer at noen land er i EU, noen er i NATO, og at noen land er i begge. Videre trakk han fram Stoltenberg-rapporten og spesielt forslag 13 om en nordisk solidaritetserklæring. Han spådde en debatt som utfordrer gamle tanker mellom utenriksministerne, men også under plenardebatten i Nordisk Råd. Utenriksministeren mente at EU-samarbeidet ikke ville være til noe hinder for videre utvikling i samarbeidet. Videre tok han opp grensehindre, og informerte om at disse blir prioritert på alle nivåer. Likevel sa han at vi er ulike land, og at vi dermed må akseptere at vi har enkelte ulike ordninger.

Bendiks H. Arnesen (A) startet også sitt innlegg med å presisere viktigheten av nordisk samarbeid. Han pekte videre på grensehindre, og at vi måtte etterstrebe å fjerne de som er unødvendige. Vi må også jobbe med å forhindre at nye grensehindre oppstår. Arnesen omtalte viktigheten av Nordisk Genresurscenter, og ønsket at NordGen skal få fortsette sin utvikling videre. Videre var han glad for at de nordiske land har vært så positive til Stoltenberg-rapporten, og at den behandles så grundig. Når det gjaldt Stoltenberg-rapporten, mente han at det hastet mest med å komme i gang med et nordisk havovervåkingssystem. Avslutningsvis sluttet han seg til Høybråten sitt innlegg om behovet for mer aktiv politisk engasjement i Nordisk Råd.

Abid Q. Raja (V) sluttet seg til de tidligere talere i debatten, og insisterte på viktigheten av et nordisk samarbeid. Vi har et sterkt fellesskap med våre naboland, kulturelt, språklig og befolkningsmessig. Han ønsket å rette særlig fokus mot klima og sikkerhetspolitikk. Raja mente man burde fremme en sikkerhetspolitikk gjennom samarbeid i nordområdene. Dette gjennom dialog og tillitvekkende tiltak som kan bidra til at konflikter løses på lavest mulig spenningsnivå. Avslutningsvis ønsket han å si seg enig i innstillingen om at det er viktig å motvirke at nye grensehindre oppstår. Her er det viktig for norske interesser med et godt proaktivt arbeid.

Statsråd Rigmor Aasrud sluttet seg til tidligere talere når det gjaldt grensehindre. Også hun presiserte at det er enkelte grensehindre man har interesse av at blir stående, for eksempel trygdelovgivning. Hun ønsket også å fremme at språk er grunnleggende for et godt samarbeid i Norden. Hun uttrykte bekymring for at komiteen har merket seg at kartleggingen viser at vi ikke gjør nok i Norge for å prioritere nabospråk. Utdanningsdirektoratet har blitt bedt om å inkludere lesing av svenske og danske tekster i arbeidet med leseopplæringen. Videre berømmet hun Foreningen Nordens aktiviteter, som bidrar til økt språkforståelse. Når det gjaldt informasjonskontoret i Hviterussland, ønsket hun å informere om at Nordisk Ministerråd ønsket å gå forsiktig fram. Hun informerte om at lederen for kontoret i Vilnius vil være til stede i Minsk noen dager i måneden på fast basis.

Ellers i debatten medvirket Tore Nordtun, Karin Woldseth, Martin Kolberg, Vigdis Giltun, Per-Kristian Foss, Eirik Sivertsen, Olemic Thommessen, Tone Merete Sønsterud, Willy Pedersen, Michael Tetzschner, Torfinn Opheim, Jan Arild Ellingsen, Sonja Mandt og Olemic Thommessen.

4.3 Spørsmål og interpellasjoner

Interpellasjon fra Bendiks H. Arnesen (A) til utenriksministeren den 16. november 2010 om hvilke initiativ som er tatt, og hva som er status for gjennomføringen av de ulike forslagene i Stoltenberg-rapporten.

Utenriksministeren sa i sitt innlegg at enkelte av Stoltenberg-rapportens 13 punkter skulle prioriteres på kort eller mellomlang sikt. Disse punktene var om sivil og militær krisehåndtering, om luftovervåkning over Island, om forsvar mot digitale angrep, om samarbeid mellom utenriktjenestene og om militært samarbeid. Arbeidet med disse punktene er allerede satt i gang. Når det gjelder det overordnede punktet om en nordisk solidaritetserklæring er utenriksministerne i Norden enige om at debatten ikke må forhas-tes. Flere av talerne i debatten etterlyste fokus på forslaget om et nordisk havovervåkningssystem.

Interpellasjon fra Dagfinn Høybråten (KrF) til utenriksministeren den 14. mars 2011 om situasjonen i Hviterussland. Høybråten sa at presidentvalget i Hviterussland ikke ble anerkjent som fritt og rettferdig, og i tiden etter valget var en rekke representanter for opposisjonen fengslet for å ha utøvd rettigheter man tar for selvsagte i europeiske demokratier. Hviterussland må få et klart budskap: Ønsker landet å fortsette på veien mot å bli inkludert i det gode selskap av frie demokratier, må alle politiske fanger settes fri. Presse- og ytringsfrihet må respekteres, og opposisjonen må sikres grunnleggende demokratiske rettigheter. Innvilget observatørstatus i internasjonale fora bør stilles i bero til Hviterussland imøtekommer disse kravene, sa Høybråten, og spurte utenriksministeren om hvordan Norge kan bidra til det internasjonale presset for å oppnå en positiv utvikling i Hviterussland.

Utenriksministeren opplyste om en del konkrete tiltak som Norge har besluttet, i likhet med sine internasjonale partnere. Det var noe uenighet talerne imellom om Hviterussland skulle få sin innvilgede observatørstatus i internasjonale fora satt i bero inntil Hviterussland imøtekommer de kravene som blir stilt. Men de fleste talerne var opptatt av at det er Hviterussland selv som må bringe forandringene gjennom, og at forandringene må komme innenfra.

5. Arbeidet framover

5.1 Nordisk Råds formannskapsprogram

Ved Nordisk Råds sesjon i 2010 i Reykjavik ble Henrik Dam Kristensen og Marion Pedersen fra Danmark valgt som henholdsvis president og visepresident for Nordisk Råd for 2011. Med utgangspunkt i Nordisk Råds langsiktige rammeprogram har det danske formannskapet løftet fram tre hovedprioriteringer:

- En hurtigere beslutningsprosess i det nordiske samarbeidet.
- En nordisk stemme i det europeiske samarbeidet.
- En samlet strategi for Arktis.

Nordisk Råd skal bli raskere og bedre til å reagere på aktuelle saker som har betydning for de nordiske borgere. Det nordiske samarbeidet skal ha en sterkere stemme, som reagerer på politiske begivenheter når de skjer. Det skal legges til rette for hurtigere politiske standpunkter og resultater i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd i framtiden.

Det danske formannskapet understreker at det nordiske samarbeidet er et fint eksempel på et regionalt samarbeid i Europa. Derfor skal Nordisk Råd velge ut særskilte saker der de nordiske lande har felles holdninger, og i fellesskap markere dem i forhold

til ministerråd, EU-parlament og kommisjon. Ulik implementering av EU-direktiver kan føre til nye utilsiktede grensehindre i Norden. Lovsamarbeidet mellom de nordiske land må derfor styrkes for å sikre at landene gjennomfører reglene på en ensartet måte.

Klimaendringer i Arktis gir nye utfordringer. Derfor skal det være fokus på beredskap knyttet opp mot søk og redning ved skipsulykker og ved miljøkatastrofer.

Under det danske formannskap ble det arrangert en konferanse om Arktis og sjøfartssikkerhet på Færøyene.

Nordisk Råd vil fortsatt presse på for at Stoltenberg-rapportens forslag blir til virkelighet. Også NB8-rapporten om økt nordisk-baltisk samarbeid skal følges opp av Nordisk Råd i samarbeid med Baltisk forsamling. Situasjonen i Hviterussland etter presidentvalget i 2010 har ført til overveielser om hvordan det framtidige samarbeidet skal foregå.

5.2 Delegasjonens planer for det kommende år

Nordisk Råd har et flerårig program, samt et aktuelt årsprogram som fremlegges av presidiet i Nordisk Råd (punkt 5.1) og som er retningsgivende for delegasjonens arbeid. Delegasjonen vil følge opp disse programmene i det løpende arbeid i rådets fagkomiteer og presidium. Delegasjonens arbeidsoppgaver bestemmes dessuten gjennom østersjø-samarbeidet, barentssamarbeid, vestnordisk samarbeid og nordlige dimensjon.

Delegasjonen prioriterer høyt arbeidet med å fjerne grensehindre og å hindre at nye oppstår. En viktig samarbeidspartner er Grensehinderforumet som er nedsatt av de nordiske statsministre. Norsk medlem er Bjarne Mørk Eidem. Nye direktiv fra EU gjennomføres forskjellig i de nordiske land og kan skape nye hindringer. Dessuten vedtar de nordiske land på eget grunnlag nye lover og regler, som kan skape problemer for mobiliteten over grensene mellom de nordiske land. Delegasjonen vil særlig følge saker som innbefatter EU og som derigjennom gid delegasjonen kunnskap og kontakter mot EU-systemet. Færre hindringer mellom de nordiske land vil bidra til at Norden kan markere seg som en handlekraftig region i Europa. Delegasjonen vil gå inn for at Stortinget har en debatt om fjerning av grensehindre mellom de nordiske land.

Delegasjonen vil legge stor vekt på språk- og kultursamarbeidet i Norden. Det er en sentral oppgave for det nordiske samarbeidet å styrke det skandinaviske språkfellesskapet og vise, særlig unge, at dette er en viktig verdi og ressurs. Det gir tilgang til deltakelse i det nordiske kultur- og samfunnslivet. Delegasjonen vil samarbeide med Foreningen Norden om å skape økt oppmerksomhet om dette temaet.

Delegasjonen vil i kommende år legge vekt på temaet fremtidens velferd i Norden. I januar 2012 vil delegasjonen arrangere et seminar innen dette temaet med utgangspunkt i demografi, deltakere i arbeidslivet og spørsmålet om de felles utfordringer og muligheter. Bakgrunnen er at flere pleietrengende og høyere forventninger vil sette press på velferdstjenestene. Det vil føre til krav om økt til produktivitet og kompetanse hos arbeidslivets parter. En bærekraftig helse- og omsorgssektor krever nye løsninger.

Delegasjonen vil vektlegge arbeidet med det gode naboskapet fra Vestnorden til Østersjøregionen, et samarbeid som omfatter parlamentariske organer i nord. Gjennom Nordisk Råd samarbeider delegasjonen med medlemmer fra Statsdumaen og Føderasjonsrådet i Russlands parlament samt med parlamentarikere fra 11 regioner i Nordvest-Russland. Nordisk Råd har tette kontakter med baltiske parlamentarikere, spesielt gjennom Baltisk forsamling som er opprettet etter mønster av Nordisk Råd. Delegasjonen vil gjennom Per-Kristian Foss som er rådets rapportør for Hviterussland, følge opp kontakten med opposisjonen i Hviterussland. Tilsvarende vil delegasjonen ha nær kontakt med Vestnordisk råd gjennom Rigmor Andersen Eide som er rådets rapportør for Vestnorden. Nøkkelord for denne type samarbeid er åpenhet, gjensidig tillit, inkludering og partnerskap.

6. Nordisk Råds 62. sesjon

6.1 Nordisk toppmøte

Økonomisk krise og grønn vekst hovedtema for Nordisk Råds toppmøte med deltakelse av de nordiske lands statsministre. Statsministrene var enige om at grønn vekst er veien ut av krisen og den riktige måte å møte de globale utfordringer på, men spørsmålet om de egentlig har en felles nordisk strategi, står delvis ubesvart.

Den danske statsminister Lars Løkke Rasmussen innledet toppmøtet med å påpeke at de nordiske land står overfor en dobbelt utfordring: Få i gang veksten etter den finansielle krisen, og vi skal håndtere klima- og energiutfordringene. Den danske regjeringens mål er at Danmark skal være uavhengig av fossil energi i 2050. Den danske næringsklimastrategi styrket rammevilkårene for grønne bedrifter, og vår ambisjon er å sikre Danmark som et grønt energilaboratorium, sa Rasmussen og viste til at de siden 2007 har fordoblet de offentlige midler som går til forskning, utvikling og demonstrasjon i energiteknologi. Han var tilfreds med at man i Norden i fellesskap styrket innovasjonsinnsatsen, jf. det nye nordiske samarbeidsprogram for innovasjons- og næringspolitikk.

Den finske statsminister Mari Kiviniemi la vekt på en sterk nasjonal innovasjonspolitik, som kan

kompletteres av fellesnordiske tiltak, og omtalte flere lovende områder innen utnyttelse av bioteknologi. Viktig for utviklingen er å øke og gi støtte til tverrvitenskapelige innsatser, og øke bruker- og kundeorienteringen i bedriftene.

Den islandske statsminister, Jóhanna Sigurðardóttir, mente at det har funnet sted en enorm holdningsendring de siste årene når det gjelder bærekraftig energi, miljøvennlige mål og innovasjon, og at Island har en del å tilby på dette området. Island har hittil konsentrert seg om energikilder fra jordvarme og vannfall, og det pågår forsøk med tidevannsenergi, gjenvinning av drivhusgasser og utvikling av drivstoff med jordvarme. Regjeringen vil spesielt arbeide for få flere grønne arbeidsplasser, som ledd i arbeidet med å bryte forbindelsen mellom økonomisk vekst på den ene side og negative konsekvenser for miljøet på den andre.

Norges statsminister, Jens Stoltenberg, understreket at Norden og andre land i vår del av verden trenger vekst, for å bekjempe arbeidsløshet og for å finansiere våre velferdsordninger i årene som kommer. Utover vår del av verden, er behovet for vekst enda større. Det forsterkes av befolkningsutviklingen, av at vi blir flere mennesker på jorda.

Han stilte spørsmålet: Er det mulig med både sterk økonomisk vekst og kraftig reduksjon i klimagassutslippene? Svaret på det spørsmålet er ja, dersom man klarer å bryte sammenhengen mellom forurensning og økonomisk vekst. De nordiske landene har startet den prosessen, sa Stoltenberg. Alle de nordiske landene har hatt sterk økonomisk vekst gjennom de siste årene, men har hatt nedgang eller stabil utvikling i sine utslipp av klimagasser. For å klare dette må man utvikle ny teknologi, i større grad tilpasse eksisterende teknologi og sette en pris på karbon. Det må bli dyrt å forurense og lønnsomt å rense. Ulike typer karbonprising, CO₂-avgifter og handel med utslippskvoter vil bidra til både å fremme teknologiutvikling, redusere utslippene og øke incentivene til å ta i bruk miljøvennlig teknologi. Derfor må vi satse på dette i fellesskap. Da kan vi få til store og raske endringer, og vi kan få til både vekst og reduserte utslipp samtidig, avsluttet Stoltenberg.

Etter statsministrenes innledninger holdt talspersoner for de nordiske partigruppene og andre innlegg og rettet spørsmål til regjeringssjefene. Per-Kristian Foss viste til det norske uttrykket som heter «å feie for egen dør» og spurte hvorfor den norske regjeringen nøler med å igangsette de rimeligste tiltakene for å få ned klimagassutslippene, tiltak som det er klar politisk støtte for. Stoltenberg svarte at en følger opp på klimaforliket, men poengterte at både bedrifter og privatpersoner må bidra til å få ned utslippene, fordi det er viktig å følge prinsippet om at forurenser skal betale.

Hans Frode Kielland Asmyhr stilte spørsmål til statsministrene Stoltenberg og Reinfeldt om det er mulig med en større samordning av det nordiske virkemiddelapparatet, slik at pengene går til de gode ideene og ikke nødvendigvis hvor de kommer fra. Gode ideer er grenseoverskridende, understreket han. Den svenske statsministeren viste i sitt svar til toppforskningsinitiativet, som har handlet om å skape forskningsressurser som er grenseoverskridende, for nettopp å bøte på risken for å bli altfor nasjonal i sin tenkning. Stoltenberg la til at samarbeid om forskning over grensene er veldig bra, og der har Nordisk Råd spilt en positiv rolle, og det skal vi ta vare på og styrke.

Dagfinn Høybråten innledet sitt spørsmål med å påpeke at grønn vekst må være en sosial vekst, en vekst i livskvaliteten, og spurte om statsministrene ville delta aktivt i det internasjonale arbeidet for å utvikle nye mål for livskvalitet. Dernest spurte han om de nordiske statsministrene ser noen komplementære aspekter ved det å samarbeide når det gjelder grønn vekst, en felles nordisk nytte. Både den danske, finske og norske statsministeren svarte positivt på at det gir store synergier på å samarbeide på dette feltet, at de nordiske land kan løse problemer i fellesskap.

6.2 Generaldebatt og Nordisk Ministerråds program for 2011

Den finske statsministeren Mari Kiviniemi presenterte Finlands formannskapsprogram for 2011. Hun sa at håndteringen av klimaendringene var hovedtema for programmet. Norden kan på mange måter med sine kunnskaper, pragmatisk holdning og resultatorientert tilnærming vise veg mot klimavennlige løsninger og holdbar samfunnsutvikling. Derfor tror vi på Norden som en klimasmart aktør, uttalte hun, og henviste til formannskapsprogrammets overskrift. Det konkrete arbeidet foregår innen globaliseringsinitiativene. Sentrale områder er miljøtiltak, energiforskning, innovasjon og fremme gode forutsetninger for grønn næringsvirksomhet. Den finske statsministeren trakk fram toppforskningsinitiativet, som i første rekke har fokusert på klima og energi.

Et annet prioritert område i 2011 er å skape en levende nordisk identitet blant barn og unge, og bedre kunnskapene i de nordiske språk.

Den danske samarbeidsministeren og formann for ministerrådet, Karen Ellemann, innledet generaldebatten med sin rapport, og fremhevet globaliseringstiltakene og grensehindrenger som de høyest prioriterte områdene i 2010. I samarbeidet med nærområdene har man hatt fokus på EUs østersjøstrategi, der ministerrådet leder og deltar i en rekke flaggskipsprosjekter. Sentralt i nærområdesamarbeidet

står også støtten til det hviterussiske eksiluniversitetet i Vilnius.

På finansministrenes område har arbeidet med å inngå internasjonale avtaler for å sikre informasjonsutbytte og transparens fortsatt. I 2010 ble det inngått 18 nye avtaler. I 2010 startet man et evalueringsarbeid som skal være med å vise hvordan kultursamarbeidet kan endres og utvikles framover.

Ministerrådet for utdanning og forskning har fortsatt utviklingen av forskningssamarbeidet gjennom NordForsk og utdanningsamarbeidet i Nordplus. På sesjonen fremlegger ministerrådet for utdanning og forskning sitt nye forslag til strategi på utdannings- og forskningsområdet, som heter Kunnskap for grønn vekst og velferd.

Elleman opplyste videre at det var arrangert en nordisk språkkonferanse, og en ny språkkampanje ble lansert. Formålet er å styrke barn og unges forståelse av dansk, norsk og svensk. På arbeidsmarkedsområdet har landenes innsats mot ungdomsarbeidsløshet vært gjenstand for analyse, og mulige tiltak undersøkes.

For å øke pasientsikkerheten i Norden har sosial- og helseministrene besluttet økt adgang til utveksling av informasjon om tidligere arbeidsforhold, når nordiske statsborgere søker om autorisasjon som lege eller annet helsepersonell i andre nordiske land.

I regi av det nærings-, energi- og regionalpolitiske samarbeidet har ministerrådet utarbeidet en nordisk næringslivsstrategi for de neste tre år. På Globaliseringsforum 2010 besluttet statsministrene at samarbeidet om et grenseløst nordisk elmarked skulle fokuseres ytterligere, så nettet kan håndtere en stigende mengde vedvarende energi.

De nordiske justisministrene har bedt de nordiske politisjefer om å undersøke mulighetene for et sterkere politisamarbeid i Norden.

Dagfinn Høybråten tok i generaldebatten opp behovet for å styrke og revitalisere det politiske arbeidet i det nordiske samarbeid. Han fryktet at byråkratiet i for stor grad blir en sovepute for politikere som ikke tør ta skarpe beslutninger og debatter. Politikerne kan ikke overlate viktige initiativ eller viktige politiske beslutninger til tjenestemannsapparatet; det ansvaret må vi som politikere ta. Kjernen i det nordiske samarbeidet er vi 87 parlamentarikere i Nordisk Råd og våre medspillere i Nordisk Ministerråd, ministrene, uttalte Høybråten og spurte om ikke det politiske samarbeidet ville blitt bedre uten embetsmannskomiteene. Skal vi vitalisere det nordiske samarbeidet, må vi politisere det, avsluttet han.

Bendiks H. Arnesen kom i sitt innlegg inn på det viktige arbeidet som gjøres for å utvikle det nordiske genressurssenteret Norden videre. Dette er et arbeid som krever forutsigbarhet og rammebetingelser som gir virksomheten utviklingsmuligheter. Dette er

forskning på meget høyt plan, som må få gå kontinuerlig. Han var opptatt av at det tilføres tilstrekkelig økonomiske midler til dette viktige arbeidet, og at vilkårene er slik at det er mulig å holde på den viktige kompetansen som er så avgjørende for å lykkes med dette omfattende nordiske samarbeidet, ikke minst i en tid da endringer i naturen skjer så fort som vi nå ser.

Den danske regjeringens redegjørelse om hjemsendelse av nordiske borgere av sosiale årsaker førte til høy temperatur på slutten av generaldebatten. Den danske samarbeidsminister påpekte at det er tale om hjemsendelser i tilfeller der en nordisk statsborger, som har oppholdt seg i Danmark i mindre enn tre år, har fått behov for vedvarende offentlig hjelp. Etter den danske regjeringens syn er den danske lovgivning og praksis på området i full overensstemmelse med artikkel 7 i den nordiske konvensjon om sosial bistand og sosiale tjenester av 1994.

Martin Kolberg mente at dette først og fremst handler om det juridiske. Det er den ulike praksisen hvor Danmark skiller seg veldig tydelig ut fra de andre nordiske land. Og det handler om et grunnleggende prinsipp som denne forsamling gjennom to generasjoner har bidratt til, nemlig likhet i Norden, uttalte han.

Michael Tetzschner fulgte opp med å si at det politiske i dette er at man i Danmark, med en integrasjonsminister som på tross av at man har det samme juridiske rammeverk som er helt ens for de nordiske land, likevel har en forvaltningspraksis som er annerledes. Han mente at det også er ganske påfallende at Danmark påberoper seg at de har hatt den samme praksis ikke bare siden 1970-årene, men siden 1933. Da burde jo alarmklokkene ringe, for man har altså ikke endret sin administrative praksis, på tross av at man inngikk en nordisk konvensjon i 1994, og senere, i 2004, uten forbehold implementerte EUs oppholdsdirektiv, artikkel 24. I en sluttrepplikk sa den danske minister at den danske praksis også var vurdert i forhold til EUs regelverk.

6.3 Norden og nærområdene

Ministerrådet la fram forslag til retningslinjer for ministerrådets hviterusslandsaktiviteter 2011–2012. Dagfinn Høybråten var presidietes talsmann for denne saken og begrunnet sterkt hvorfor Norden skal bry seg om Hviterussland. Han var glad for at Nordisk Ministerråd gjennom retningslinjene som er utviklet, veldig sterkt markerer at man ønsker å forsterke det samspillet, det samarbeidet og den støtten som man allerede ser fra regjeringenes side når det gjelder Hviterussland. Men han påpekte samtidig at Nordisk Råd ikke er fornøyd med at ministerrådet ikke følger opp Nordisk Råds tidligere vedtak, nemlig å etablere et informasjonskontor i Minsk. Han

opplyste at presidiet anbefalte at rekommandasjonen fra ifjor ikke legges til side, men opprettholdes.

Under dette punkt ga ministerrådet en redegjørelse for det arktiske samarbeidet. Bendiks H. Arnesen sa i sitt innlegg at Arktis er på den internasjonale dagsordenen. De utfordringene man står overfor når det gjelder global oppvarming, ismelting og livet i naturen ellers, må stå aller mest i fokus både når det gjelder forskning og tiltak som skal iverksettes, sa han og var glad for at den norske regjering har satsset så mye på dette arbeidet ved blant annet å ha etablert et sterkt kompetansemiljø i Tromsø. På bakgrunn av økt skipstrafikk og interessen knyttet til nye muligheter for utvinning haster det aller mest å få på plass en god overvåkings- og sjøredningstjeneste i de arktiske områdene, sa han og viste til at Stoltenberg-rapporten la et meget viktig grunnlag for den videre behandling og framdrift.

På vegne av ministerrådet la kulturminister Anniken Huitfeldt fram en redegjørelse om Den nordlige dimensjons kulturpartnerskap. Rammeverket er på plass, nå skal det fylles med konkret innhold, og hun ønsket å invitere parlamentarikerne til å delta i en slik diskusjon, i samarbeid med kulturaktører innenfor Den nordlige dimensjon. Representanter fra Nordisk Råds kultur- og utdanningsutvalg var noe kritisk til at fokuset var så sterkt knyttet opp til markedsføring av kultur, og mente kultur er en verdi i seg selv selv om den ikke omsettes i et marked.

Kultur- og utdanningsutvalgets forslag om en egen nordisk kulturkanal fikk stor støtte i plenarforsamlingen. Utvalgets formann uttalte at Norden har bruk for en felles nordisk kultur-tv-kanal, som kan tilby nordboerne det beste av de programmer som produseres og sendes i de nordiske land.

Hans Frode Kielland Asmyhr advarte likevel om å ikke gjøre dette til en kamp mot amerikansk kultur. Amerika er et land med en enorm kulturproduksjon som også vi i Europa og Norden kan lære mye av. La oss heller få en debatt rundt hvordan vi skal få utnyttet mer av den kulturproduksjonen vi allerede har i våre nordiske land, sa han.

Olemic Thommessen mente at en felles kultur-tv-kanal kunne ha tlløp til en felles nordisk offentlighet, der man kunne bringe nordisk samarbeid inn i en helt annen sammenheng. Han presiserte at dette ikke er ment til fortregning for nordvisjonssamarbeidet.

6.4 Globalisering og grensehindre

Den norske samarbeidsministeren, Rigmor Aasrud, innledet med å si at Nordisk Ministerråds globaliseringsarbeid er intensivt og gitt høyeste prioritet siden det ble initiert av de nordiske statsministrene i 2007. Det er realisert 20 konkrete prosjekter siden oppstarten. Hun trakk fram det klart største initiativet som er Toppforskningsinitiativet innen klima, energi

og miljø. Toppforskningsinitiativet er den største felles nordiske forskningssatsingen som noensinne er lansert og utgjør totalt 480 millioner svenske kroner. Det er også etablert et globaliseringsinitiativ på helse og velferd, konsentrert rundt hovedtemaer som utvikling av velferd, kompetanseutvikling av arbeidsstyrken og inkludering samt helse og livskvalitet.

Årets globaliseringsforum hadde temaet Grønn vekst, og statsministrene ble enige om å opprette en task force for å kartlegge spesifikke nordiske styrkeposisjoner og konkrete områder der samarbeidet mellom de nordiske landene kunne gi mer verdi.

Samarbeidsministeren viste også til kvikksølv-samarbeidet innen FNs miljøprogram som et godt eksempel på hvordan Norden sammen kan spille en framtreddende rolle i globale prosesser. UNEP la det første forhandlingsmøtet om en global kvikksølv-samarbeidsavtale til Sverige i juni 2010.

Hun opplyste videre at arbeidet med å løse grensehindre har blitt intensivert og finnes bl.a. på dagsordenen i alle ministerråd. Grensehinderforumet har fått fornyet sitt mandat og det er etablert en ekspertgruppe som skal kartlegge og fremme løsninger på grensehindre innen trygde- og arbeidsmarkedsområdet.

Per-Kristian Foss, presidiets talsmann angående globalisering, poengterte først at globaliseringsinitiativene ikke er utenlandssatsing, men satsing innenfor Norden for å møte den globale utfordring.

Nordisk Råd har pekt på fem satsingsområder:

- Velferd – den demografiske utfordringen
- Migrasjon, integrasjon
- Innovasjon og forskning
- Fornybar energi
- Entreprenørskap og innovasjon i utdannelsene.

Her er det stor grad av enighet mellom Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Gerd Janne Kristoffersen viste til at ulike nivå på arbeidsgiveravgift mellom Norge og Sverige kan oppfattes om et grensehinder, og brukte erfaringene fra Lierne Lefsebakeri som konkret eksempel. Bruk av svensk arbeidskraft betyr store utgifter for Lierne lefsebakeri, da avgiften er betydelig høyere i Sverige enn i Norge.

Dagfinn Høybråten, presidiets talsmann angående grensehindre, berømmet ministerrådet for organiseringen av grensehinderarbeidet, men la til at det er all grunn til for Nordisk Råd i dag å si til ministerrådet at vi forventer at man legger enda større tyngde og trykk bak Grensehindringsforums arbeid. Det må følges opp overfor ministrene som ikke responderer adekvat på de utfordringene som gis. Det er også viktig å sette fokus på å forebygge at nye grensehindringer oppstår, bl.a i kjølvannet av implementeringen av nye EU-direktiv.

Lederen av Grønsehindersforumet, Ole Norrback, påpekte at grensehindre oppstår av politiske beslutninger, og kan bare fjernes av politiske beslutninger. I retorikken er et grenseløst Norden vårt felles mål, uttalte han. Men for alle som støter på grensehindre føles retorikken svært teoretisk. Det som først og fremst trengs for å fjerne grensehindre og hindre at nye oppstår, er klare politiske signaler til administrasjonen om at arbeidet med grensehindre skal tas på fullt alvor. På nasjonalt nivå må man sikre seg at nye lover og regler blir sammenlignet med tilsvarende i andre nordiske land innen man vedtar dem.

Tone Merete Sønsterud sa at hun var glad for at ministerrådet vektlegger dette arbeidet så tydelig og berømmet Grensetjenesten for deres arbeid. Virksomheten der går rett inn i kjernen av det som lå bak opprettelsen av den nordiske overenskomsten fra 1954 om et felles nordisk arbeidsmarked. Selv om alle er enige om at Grensetjenesten gjør en god jobb, har det vært knyttet mye usikkerhet til finansieringen av virksomheten. Denne usikkerheten må det bli slutt på, påpekte hun.

Anna Ljunggren redegjorde for utvalgsforslaget om å avskaffe gebyrer i forbindelse med grenseoverskridende betalinger for privatpersoner. Det er uforholdsmessig dyrt å overføre penger fra ett nordisk land til et annet, og uformelle undersøkelser viste også at det ikke var noen sammenheng mellom gebyrene. Mellom noen land var det å sende og å motta gratis, mens det mellom enkelte land var uforholdsmessig dyrt. Derfor anbefaler Medborger- og forbrukerutvalget regjeringene i de nordiske landene å innføre nasjonale lovgivninger som forhindrer at banker og pengeinstitusjoner krever gebyrer i forbindelse med private pengeoverføringer mellom de nordiske landene.

6.5 Klima og energi

6.5.1 Nordisk jord- og skogbrukspolitikk

Miljø- og naturressursutvalget mener at det er gode forutsetninger for å styrke og videreutvikle den nordiske jord- og skogbruksforskningen, og at den samlede innsats bør økes for å skape mer synenergi mellom de nasjonale tiltak. Utvalget hadde stilt seg bak et medlemsforslag om at det utvikles en kunnskapsbase om hvilken effekt klimaendringene vil kunne ha på jord- og skogbruket, at det avholdes en konferanse i 2011 om de langsiktige utfordringer for jordbruket, samt at det gjennomføres en nordisk ekspertutredning om hvordan eksisterende støtteordninger i jordbruket kan utvikles med sikte på å fremme bæredyktig jordbruksproduksjon og grønn vekst. Medlemsforslaget ble godkjent av plenarforsamlingen (Rek. 18/2010).

6.5.2 Nye initiativer i det nordiske klimaarbeidet

Plenarforsamlingen godkjente Miljø- og naturressursutvalgets forslag til nye initiativer i klimaarbeidet. Forslaget omfatter opprettelse av et ekspertpanel for å vurdere alternative modeller for internasjonalt samarbeid for en bred og effektiv innsats for reduksjon av de globale utslipp av klimagasser, og at det kontinuerlig utarbeides en oversikt over framdriften i klimaforskningen for å gi et aktuelt bilde av konsekvensene av menneskeskapte klimaendringer. I tillegg foreslås at det gjennomføres en konferanse for å belyse hvilke politiske instrumenter som har vist seg å være mest effektive for å redusere utslipp av klimagasser i Norden. I forlengelse av dette godkjente plenarforsamlingen også utvalgets forslag om at de nordiske lands regjeringer bes om å inngå aktivt i arbeidet med oppfølging av Copenhagen Accord om opprettelse og finansiering av Copenhagen Green Climate Fund og REDD-ordningen og om styrking av den felles nordiske innsats innen rammen av Nordic Climate Facility (Rek. 19/2010 og 20/2010).

6.5.3 Strategi mot mårhundens ekspansjon

Plenarforsamlingen godkjente et medlemsforslag om samnordiske strategier mot mårhundens ekspansjon (Rek. 22/2010).

6.5.4 Status for miljømerket Svanen

Det ble gitt en redegjørelse fra ministerrådet om status for miljømerket Svanen. De nordiske miljøministrene anser at Svanen er et framgangsrikt instrument i miljøpolitikken, og støtter en videreutvikling av Svanen som et sterkt miljømerke ikke minst i relasjon til klimaet. Det er også viktig å fremme synergieffekter mellom den nordiske Svanen og EUs offisielle miljømerke EU Ecolabel. Svanen ble sist evaluert i 2008, og ministerrådet har fulgt opp dette ved at det nå skal utarbeides en visjon for Svanen 2015. Sonja Irene Sjøli var Miljø- og naturressursutvalgets talsperson i saken. Hun konstaterte at Svanen er godt kjent og har en bred anvendelse i Norden, og kan derfor betraktes som et usedvanlig godt eksempel på nordisk nytte, og at nordisk samarbeid gir resultater som gavner Nordens befolkning. Sjøli stilte spørsmål ved om Svanen i framtiden vil kunne bli en konkurrent til EUs miljømerke, dersom dette oppnår samme utbredelse og status som Svanen, og om dette vil kunne ha noen konsekvenser for det nordiske samarbeidet om Svanen. Videre etterlyste Sjøli om ministerrådet har vurdert om den ordningen man har i dag, med 5 nasjonale sekretariater, er optimal, og om det er aktuelt å styrke den nordiske administreringen av miljømerket. Avslutningsvis stilte Sjøli spørsmål om Svanen har potensial til å utvikles til et miljømerke som kan brukes på det internasjonale markedet.

Miljøministeren, Svandís Svavarsdóttir, svarte at Svanen sto godt rustet i en ev. konkurranse med EU-blomsten da Svanen er selvfinansierende (selskapene betaler for å bruke merket) i motsetning til EU-blomsten og derfor økonomisk bærekraftig. Vedrørende de fem sekretariatene er det en utredning på vei som skal vurdere organisering og finansiering. Til slutt mente hun at Svanen skulle ha alle forutsetninger for å utvikles som miljømerke utover Nordens grenser, men at dette ikke hadde vært diskutert formelt av miljøvernministrene.

6.5.5 Nordisk pante- og retursystem

Plenarforsamlingen godkjente Medborger- og forbrukerutvalgets forslag om et felles nordisk pante- og retursystem for drikkevareemballasje. Martin Kolberg redegjorde på vegne av utvalget for forslaget. De nordiske landene har hver for seg gode systemer, men disse snakker ikke sammen, samtidig som en stor del emballasje fra taxfree-salg faller helt utenfor. Kolberg understreket at det er nødvendig med politisk vilje for å få etablert et slikt system, samtidig som bransjen må tas med på råd. Ministerrådet fikk tre år på seg til å gjennomføre forslaget. (Rek. 17/2010)

6.6 Debatt om utenriks- og sikkerhetspolitisk samarbeid

Den danske utenriksminister, Lene Espersen, tok utgangspunkt i Stoltenberg-rapporten og Gade/Birkavs-rapporten. Hun la vekt på to områder, Østersjøregionen og Arktis, som viktige områder for økt samarbeide framover. Danmark har formannskap i 2012 og er aktive i gjennomføringen av EUs østersjøstrategi med ansvar for prosjekter om ren skipsfart, energi, maritim sikkerhet og klima. Arktis er et område hvor de nordiske land har sammenfallende interesser. Hun trakk også frem det nordiske FN-samarbeidet som godt og viktig.

Norges forsvarsminister, Grete Faremo, redegjorde for Norges formannskap i nordisk forsvarssamarbeid i 2010. Samarbeidet har kommet til uttrykk på en rekke felt fra Afghanistan, via støtte til land i Øst-Afrika, til felles militærøvelser i nord. Samarbeid ved anskaffelser av materiell er også et viktig område.

Sveriges Hans Wallmark støttet Faremos konklusjon og trakk særlig frem samarbeidet i Afghanistan som et godt eksempel på nordisk samarbeid.

Søren Gade, forhenværende dansk forsvarsminister, presenterte arbeidet med «Vismannsrapporten» (rapporten han skrev sammen med den tidligere latviske statsminister Birkavs), og understreket at denne ikke var i konkurranse med Stoltenberg-rapporten, men tvert imot bygget opp under denne.

Finlands Erkki Tuomioja trakk frem Stoltenberg-rapportens forslag om utvidet ambassadesamarbeid og etterlyste et mer langsiktig perspektiv enn i dagens situasjon.

Sveriges Cristina Husmark Pehrsson spurte om ikke tiden var inne for å opprette et ministerråd for utenriks- og forsvarsspørsmål.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre refererte til arbeidet i i Den nordlige dimensjon. Dette understreker at de nordiske landene er ledende i det nordeuropeiske regionale samarbeidet og limet mellom de ulike samarbeidsorganene Arktisk råd, Barentssamarbeidet, Østersjøsamrådet og Den nordlige dimensjon.

Støre kom inn på paradokset ved at i dag vil et nordisk EU-land ha en større formell solidaritet med et søreuropeisk EU-land enn med Norge. Og Norge vil gjennom NATO ha en større solidarisk forpliktelse med et søreuropeisk NATO-land enn med Sverige og Finland.

Det reiser spørsmålet om ikke de nordiske landene må diskutere hva det vil si å ha solidaritet i en moderne tid, jf. det 13. forslaget i Stoltenberg-rapporten.

Bendiks H. Arnesen støttet et nordisk samarbeid om forsvarspolitik, og understreket at våre lands forskjellige tilknytninger til NATO og EU ikke måtte være noen barriere. Han trakk frem punkt 2 i Stoltenberg-rapporten, om nordisk samarbeid om luftovervåking, og punkt 3, om et nordisk havovervåkings-system som viktige saker.

Finlands Paavo Arhinmäki kritiserte Finland og Sveriges deltakelse i den NATO-ledete militære aksjonen i Afghanistan. Også andre talere fra Den Venstresosialistiske grønne gruppen, som Line Barfod, var kritiske til det militære engasjementet og trakk frem behovet for samarbeid for å megle fred og at i stedet for militær opprustning burde Norden prioritere opprustning av sivil beredskap.

De islandske representantene trakk frem behovet for å styrke samarbeidet om samfunnssikkerhet (Rek 13/2010). Her ble det særlig lagt vekt på behovet for samarbeid om sjøredning og miljøvern i de enorme havområdene i Nord-Atlanteren og Arktis.

6.7 Samarbeidsministrenes spørretime

Spørretimen med samarbeidsministrene er et fast innslag på Nordisk Råds sesjon.

På spørsmål fra en svensk representant om arbeidet med en nordisk samekonvensjon svarte den norske samarbeidsministeren Rigmor Aasrud at man skal starte forhandlingene om hvordan man skal jobbe med en nordisk samekonvensjon, på et møte i Stockholm den 22. november 2010. Norge er opptatt av at vi skal bruke de konsultasjonsordningene som vi har etablert mellom de norske myndighetene og

Sametinget, og kommer til å konsultere Sametinget om de posisjoner Norge skal ha i sine forhandlinger.

På spørsmål om nordisk koordinering av små håndverksfag opplyste Aasrud at de nordiske utdanningsministre er blitt enige om en strategiplan for sitt arbeid de nærmeste årene. Norge har sagt at man kan ta ansvar for å jobbe med de små håndverksfagene, og vil gi utdanningsdirektoratet et oppdrag med å lede et prosjekt for å styrke arbeidet med de små yrkesfagene i Norden. Bendiks H. Arnesen spurte den danske samarbeidsminister om hvordan privatisering og skattelettelser påvirker velferden og fellesskapet i Danmark. På spørsmål fra en representant fra det svenske miljøpartiet om infrastruktur svarte Aasrud at hun var glad for at vi har fått på plass en togforbindelse mellom Stockholm og Oslo. Olemic Thommessen spurte den svenske samarbeidsministeren om oppfølging av den nordiske språkkonvensjonen, og spesielt om nordisk koordinering av oversettelsene av EU-direktiver.

Torgeir Trældal spurte den svenske og norske ministeren om mulighetene for å bygge ut jernbanen mellom Hunndalen og Kopperåsen på malmbanen mellom Narvik og Kiruna.

Den norske ministeren svarte at det ville være interessant og riktig at samferdselsministrene i våre to land drøfter eventuelle spørsmål knyttet til Ofofbanen i forkant og eventuelt tar dem inn i prioriteringer i de nasjonale jernbaneplanene.

Hans Frode Kielland Asmyhr spurte den svenske ministeren om hun vil ta opp Norges proteksjonistiske politikk ved import av mat med sin norske kollega, sett i et grensehinderperspektiv. Fra finsk side ble det stilt spørsmål om hvordan det gikk med forhandlingene mellom Norge og Sverige om grønne sertifikater på energiområdet.

6.8 Likestilling

Likestilling og menneskehandel

Den finske likestillingsminister Stefan Wallin presenterte ministerrådsforslag om Nordisk likestillingspolitisk samarbeid 2011–2014 og holdt deretter den årlige redegjørelsen om status for likestilling i Norden.

Ministerrådsforslag om nordisk likestillingspolitisk samarbeid 2011–2014

Ministerrådet legger opp til en fireårsplan i stedet for tidligere femårsplan. Programmets tittel er «Likestilling skaper et bærekraftig samfunn». Prioriteringene skal kunne endres og omprioriteres underveis hvis det er hensiktsmessig. Det skal være to tverrgående tema: Integrering av et kjønns- og likestillingsperspektiv og Aktiv deltakelse av menn/gutter.

Prioriterte overordnede tema for det nordiske likestillingssamarbeid er:

1. Likestilling innen arbeidsmarkedet
2. Likestilling i utdanning
3. Kjønn, etnisitet og likestilling
4. Nulltoleranse mot kjønnsrelatert vold

Likestillingsredegjørelse

Norden har kommet langt på likestillingsområdet, men det er fremdeles mye som kan gjøres. Alle fagministerråd skal innen 2012 ha identifisert og integrert relevante likestillingsperspektiv i sin virksomhet. De nordiske ministerrådene er stort sett kjønnsbalansert i tråd med målsettingen om 40/60 prosent. Dette gjelder også Nordisk Råd, embetsmannskomiteene og de nordiske institusjonene. I ministerrådets sekretariat ser man dog en viss overrepresentasjon av kvinner. Likeså har man ikke nådd delmålet om å få en større representasjon av menn blant arbeidsgruppene koordinatorene.

Maria Stenberg, svensk sosialdemokrat og Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson kommenterte Wallins innlegg med å trekke frem at det i Nordisk råd er stor ulikhet i kjønns sammensetningen i de forskjellige utvalgene: 83 prosent kvinner i Velferdsutvalget og 60 prosent menn i Næringsutvalget.

Utvidelse av likestillingsbegrepet

Medborger- og forbrukerutvalgets forslag om å utvide likestillingssamarbeidet til å omfatte andre former for diskriminering som alder, etnisitet, funksjonsevne, religion og seksuell orientering vakte diskusjon. Her valgte VSG-gruppen å ta reservasjon. Deres argument var bekymringen for at en utvidelse vil svekke arbeidet for likestilling mellom kvinner og menn ved at ressursene spres utover et for stort område.

Stortingsrepresentant Anna Ljunggren, Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson, viste til de gode erfaringene man har i Norge etter at man i 2005 utvidet likestillingsombudets arbeidsområde til å også omfatte diskriminering grunnet alder, etnisitet, funksjonsevne, kjønn, religion og seksuell orientering. Hun understreket at det å utvide likestillingsbegrepet ikke innebar at man har oppnådd full likestilling mellom kjønnene, men at dette igjen ikke må være noen hindring for at man også adresserer andre former for diskriminering.

(Plenum godkjente Rek. 15/2010)

Redegjørelse om innsats mot menneskehandel

Guðbjartur Hannesson, Islands sosial- og helseminister, holdt ministerrådets årlige redegjørelse om innsatsen for å bekjempe menneskehandel. Han vars-

let en rapport i slutten av året om landenes erfaringer med beskyttelsesordninger for ofre, og hvordan samarbeid med politiet om rettsforfølgelse av bakmenn kan styrkes. Det har vært jobbet mye med å styrke det regionale samarbeidet på området og man har klart å etablere en plattform for samarbeid på både regjerings- og NGO-nivå. Hannesson trakk også frem kunnskapsnettverksprogrammet med Nordvest-Russland som et viktig redskap. I mars 2010 arrangerte ministerrådet en konferanse i St. Petersburg for politimyndighetene i Baltikum, Nordvest-Russland og de nordiske landene.

Maria Stenberg, svensk sosialdemokrat og Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson takket for redegjørelsen, men ba samtidig om å få oversendt opplysninger om antall prosjekter og ressursbruk. Stenberg trakk frem økt bruk av menneskehandel for utnyttelse av arbeidskraft generelt, og ikke bare til seksuelle formål.

Stortingsrepresentant Sonja Mandt, Velferdsutvalgets talsperson, understreket at menneskehandel er vår tids slaveri. Mandt deltar sammen med Stenberg i Det parlamentariske østersjøsamarbeidets arbeidsgruppe om sivil sikkerhet. Denne gruppen har jobbet mot menneskehandel og Mandt la stor vekt på det rådet politiet har gitt arbeidsgruppen: Følg pengene! Ved å følge pengestrømmene fra slavevirksomheten vil man kunne ramme de virkelige bakmennene som ofte sitter i land utenfor Norden og styrer virksomheten.

6.9 Forsknings-, utdannings- og næringsaker

Følgende saker ble behandlet under punktet om forsknings-, utdannings- og næringspolitikk. Ministerrådsforslag om strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-13; Kundskab for grøn vækst og velferd, B 267/kultur, Redegørelse om samarbeidsprogram for innovations- og erhvervs politik 2011-13, Dokument 12, Redogørelse för utvecklingen inom det nordiska forskningssamarbetet Dokument 18, Kultur- og utdanningsutvalgets forslag om kreativitet, innovation og entreprenørskap i uddannelserne, A 1498/kultur, samt Udvalgsforslag om unges arbejdsliv og kompetencer, A 1497/kultur.

Islands utdanningsminister Katrín Jakobsdóttir redegjorde for mål, prioriteringer og forslagene i den nye strategien for utdannings- og forskningsområdet for perioden 2011–2013 «Kunnskap for grønn vekst og velferd». Globaliseringsinitiativene som statsministrene har satt i gang vil stå sentralt, sammen med blant annet forskningsprosjekter innen Nordforsk, utdanningssamarbeidet Nordplus, og kampanjer for å styrke de nordiske språk. Ministeren takket for Nordisk Råds kultur- og utdanningsutvalgs foreløpige støtte og de innspill som utvalget hadde kommet med til strategien. Fredrik Karlström (Åland) var Kultur-

og utdanningsutvalgets talsmann for forslaget, og kommenterte noen av de sakene som utvalget ønsker fokus på i strategien, bla. språkforståelse, forskning og erfaringsutveksling mht. frafall i skolen, mer forskning på kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdannelsene.

Den islandske industriminister Katrín Júlíusdóttir presenterte det nordiske programmet for innovasjon og arbeidspolitikk 2011–2013. Det nye samarbeidsprogrammet vil ha noen fyrtårnsprosjekter, men legger opp til samarbeid på bredere politikkområder. Ministeren viste til at innovasjon og entreprenørskap er avgjørende for å kunne håndtere utfordringene våre samfunn står overfor, bl.a. med hensyn til våre velferdsordninger, aldrende befolkning, krav til økende konkurransevne, klimaendringer og energi-produksjon. De neste tre år skal ministerrådet ha særlig fokus på grønn vekst og velferd, det skal blant annet satses på innovasjonsprogram for klimavennlig bygging og på nordisk markedsføring for grønne virksomheter.

Næringsutvalgets talskvinne Jessica Polfjärd viste til at utvalget støtter samarbeidsprogrammet, men savner koblingen til EUs program 2020, hvor innovasjon er et av flaggskipene. Polfjärd henviste til at det innen den nye EU-kommisjonen er opprettet en egen kommiseærpost på dette feltet, for å markere og styrke relasjonen mellom forskning og innovasjon. Det er derfor viktig at Nordisk Ministerråd også organiserer samarbeidet på dette området, for å oppnå de politiske målene.

Islands utdanningsminister Katrín Jakobsdóttir presenterte rapporten om utviklingen av det nordiske forskningssamarbeidet. Ministeren viste til at det nordiske forskningssamarbeidet har gått igjennom en stor fornyelse de siste årene, bl.a. med opprettelsen av det nordiske forsknings- og innovasjonsområdet NORIA, som er et åpent indre marked for forskning, innovasjon og nyskaping. Opprettelsen av Nordforsk og Nordisk Innovasjonssenter har hatt stor betydning for utvikling av forskningssamarbeidet. Toppforskningsinitiativet om klima, energi og miljø har vært et av ministerrådets største samnordiske prosjekter noensinne, og har innebåret nye utfordringer for det nordiske forskningssamarbeidet, både mht. organisasjon, koordinering og gjennomføring av store felles forskningsprosjekter. For å møte fremtidens krav vil ministerrådet gjennomgå forskningssamarbeidet i 2011 og komme med forslag til forbedringer i forhold til samarbeidets visjon, resultat og fremtidig struktur.

Næringsutvalgets talsmann, Alf Egil Holmelid, viste til at utvalget var positiv til utviklingen innenfor det nordiske forskningssamarbeidet. Holmelid viste spesielt til toppforskningsinitiativet, der man innenfor de programmene og de prosjektene som har kommet i gang, omtrent har like mange forskere fra uni-

versiteter, fra instituttsektoren og fra næringslivet. Holmelid mente at dette er en veldig positiv måte å drive forskning på, siden man da har bredden i type forskere, forskningen får relevans, og underveis kan vi få tilbakemelding fra ulike aktører og ulike potensielle brukere av forskningen. Og ikke minst mente Holmelid at vi med dette sikrer oss at næringslivet er med underveis, at de resultatene som kommer fram, raskt blir tatt i bruk innenfor samfunnsliv og næringsliv. Holmelid viste til at utvalget ser fram til en grundigere tilbakemelding fra ministerrådet, som kommer delvis i 2011, og grundig i 2012.

Mogens Jensen var Kultur- og utdanningsutvalgets talsmann på forslaget om kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdannelsen. Jensen sa i sitt innlegg at det er et grunnleggende faktum at konkurranseevnen i de nordiske land avhenger av våre innsatser når det gjelder innovasjon, kreativitet og entreprenørskap. Jensen viste til de anbefalinger som lå i forslaget, bl.a. å styrke mulighetene og tilbudene av kurs og videreutdanning i entreprenørskap, rettet mot lærere og pedagoger, stimulere til at det opprettes en master i entreprenørskap og innovasjon, skape tverrsektorielle og nordiske arenaer for best practice metoder og erfaringsutveksling.

Hans Frode Kielland Asmyhr var Kultur- og utdanningsutvalgets talsmann for utvalgforslaget om unges arbeidsliv og kompetanser. Asmyhr viste til en bekymringsfull utvikling i Norden, der vi har et stort antall arbeidsløs ungdom, samt stort frafall på ungdomstrinnet i skolen. Utvalget ønsker at det utvikles partnerskapsmodeller til jobbskapelse bl.a. ved å etablere tettere samarbeid mellom kommuner, næringsliv og utdanningsinstitusjoner, utvikle modeller for ikke-formell læring, og systemer for måling av realkompetanse. Asmyhr viste til utvalgets anbefaling om mer forskning og vitenskap innenfor feltet, og at dette kan være med å belyse og dokumentere både økonomiske, individuelle og samfunnsmessige fordeler og resultater av realkompetansevurderinger. Utvalget anbefaler ministerrådet at det utarbeides en katalog over best practices, at det legges til rette for oppbygging av aktørnettverk og seminarer for relevante aktører.

6.10 Planer og budsjett for det nordiske samarbeidet 2011

Nordisk Ministerråds budsjett – fastsatt av samarbeidsministrene etter behandling på Nordisk Råds sesjon – er for 2011 på 935 MDKK, som er en uendret realramme i forhold til 2010. Midlene brukes til det samarbeidet som landene på ulike områder er blitt enige om. Ministerrådet beslutter om den totale budsjetttrammen, mens Nordisk Råd, ifølge Helsingforsavtalen, kan påvirke innholdet i budsjettet. I sin innstilling til budsjettforslaget understreket presidiet

nok en gang viktigheten av at de politiske prioriteringene bedre bør synliggjøres gjennom budsjettet. Videre at de ulike fagministrene bør koples inn i budsjettprosessen og at relevante fagministerråd diskuterer budsjettet med motsvarende utvalg i Nordisk råd. Det vil gi en bedre forankring av budsjettet i hele rådsorganisasjonen. Olemic Thommessen sa at det er viktig at ministerrådet tar innover seg de signalene, og la til at det er viktig å passe på at ikke overordnede internasjonale ønsker gå ut over det som er kjerneområdene i det nordiske samarbeidet, slik som kultur, språk, grensehinder og koordinering av lover og regelverk. I en protokolltilførsel fra den konservative partigruppen ble det foreslått besparelser i ministerrådets budsjett på 2 prosent, eller om lag 17 MDKK.

Nordisk Råds eget budsjett er på om lag 30 MDKK, og brukes til å finansiere rådsorganisasjonens virksomhet. I budsjettet inngår også overføringer til partistøtte, Ungdommens Nordiske Råd og journaliststipendier. De nordiske land bidrar til finansieringen av samarbeidet etter en fordelingsnøkkel som gjør bidragene proporsjonalt med hvert lands bruttonasjonalinntekt. Norges andel for 2011 er 29,0 prosent. Norges bidrag til Nordisk Ministerråds budsjett bevilges over Utenriksdepartementets budsjett etter samme fordelingsnøkkel, mens bidraget til den parlamentariske delen av samarbeidet kommer fra Stortingets budsjett.

6.11 Nordisk Råds priser

Nordisk Råds musikkpris ble første gang utdelt i 1965, og deretter annethvert år. I 1990 ble det besluttet at den skulle deles ut hvert år, hvert annet år for det skapende musikkområdet, til et verk eller en komponist, og annet hvert år til en utøver på musikkområdet.

I 2010 var temaet for musikkprisen «Et aktuelt musikkstykke hvor alle utøverne bærer sin egen stemme». Prisen gikk til den norske komponisten og professor i komposisjon Lasse Thoresen, for verket Opus 42.

Den andre norske nominerte var komponisten og musikeren Christian Wallumrød for verket *Fabula Suite Lugano*.

Nordisk Råds litteraturpris ble opprettet i 1961, men først utdelt i 1962.

Den finske forfatteren Sofi Oksanen fikk Nordisk Råds litteraturpris 2010 for verket «Utrenskning».

Den norske forfatteren Karl Ove Knausgård var nominert for romanen «Min kamp 1».

Forfatteren Tomas Espedal var nominert for romanen «Imot kunsten (notatbøkene)».

Nordisk Råds natur- og miljøpris ble opprettet i 1994. Temaet for Natur- og miljøprisen 2010 var grønn kapitalforvaltning. Prisen skulle gis til en nordisk bedrift, organisasjon, medium eller person som på en forbilledlig måte har arbeidet for å direkte eller

indirekte påvirke finansmarkedet, kapitalforvaltningsindustrien, banker eller konsulenter til å arbeide langsiktig og integrere bærekraft i kapitalforvaltningen. Nordisk Råds natur- og miljøpris 2010 ble tildelt de tre bankene Merkur Andelskasse, Ekobanken og Cultura bank. De ble belønnet for sitt grønne engasjement og sine bærekraftige prinsipper.

Nordisk Råds filmpris ble delt ut første gang i 2002 i forbindelse med Nordisk Råds 50-årsjubileum. Ordningen ble permanent i 2005. Filmprisen tildeles manusforfattere, regissører og produsenter. I 2010 gikk Nordisk Råds filmpris til den danske regissøren og manusforfatteren Thomas Vinterberg, manusforfatteren Tobias Lindholm og produsenten Morten Kaufmann for filmen *Submarino*. Juryens begrunnelse var følgende: *Submarino* er en tøff, men også dypt rørende historie om to brødre som er knyttet sammen av en skjebnesvanger barndom. Filmen handler om brødre som blir pålagt de voksnes ansvar – og om barnet som bærer av en sosial arv, men også håpet om en bedre framtid. Den behandler temaer som traumer, skyld og forsoning. *Submarino* er et enkelt og samtidig komplekst kunstverk, med et sterkt manuskript og en stilsikker regi. En elegant, stram og velfungerende dramaturgi, nærvær i spillet og en intelligent bruk av lyd og lys bidrar til å skape dette innsiktsfulle bildet av menneskelivet. Filmen «Upperdog» ble nominert fra Norge. Regissør og manusforfatter: Sara Johnsen. Produsenter: Christian Fredrik Martin og Asle Vatn.

Samtlige nordiske priser er på 350 000 danske kroner og ble delt ut i Reykjavik i forbindelse med Nordisk Råds 62. sesjon.

7. Presidiet, utvalgene og kontrollkomiteen

7.1 Presidiet

Presidiet består av 13 medlemmer fordelt mellom de fire nordiske partigrupper i Nordisk Råd, samtidig som alle land er representert. Presidiet behandler de overgripende politiske saker, den generelle retning og utvikling av rådets virksomhet samt har ansvaret for at rådets virksomhet er i takt med virksomheten i de nasjonale parlament. Presidiet er ansvarlig for kontakten med andre internasjonale organisasjoner. Presidiet behandler saker som berører utenriks- og sikkerhetspolitikk. Presidiet behandler budsjettet for Nordisk Ministerråd.

Norge var representert i presidiet i 2010 ved Bendiks H. Arnesen, Dagfinn Høybråten og Per-Kristian Foss. President for 2010 var Helgi Hjörvar, (sosialdemokratiske gruppe), Island med Illugi Gunnarsson som visepresident.

Ved Nordisk Råds sesjon i november 2010 i Reykjavik ble Henrik Dam Kristensen (sosialdemokratiske gruppe), Danmark valgt som president for 2011 med Marion Pedersen (midtengruppen) som visepresident.

I annet halvår 2010 har presidiet holdt 3 møter. Ved møtet 22. september 2010 i Malmø drøftet presidiet medlemsforslag om styrking av det nordiske samarbeidet, forsterket nordisk samarbeid om samfunnsikkerhet, styrking av nordisk samarbeid innen det finansielle område, Norden som en atomvåpenfri sone samt ministerrådsforslag om retningslinjer for Hviterusslands aktiviteter 2011–2012.

I forbindelse med sesjonen i Reykjavik i november hadde presidiet møte med de nordiske utenriksministre hvor temaene var oppfølging av Stoltenberg-rapporten samt den nye NB8 Vismannsrapport om det nordisk-baltiske samarbeid. Likeledes ble det arktiske samarbeid tatt opp. Dessuten ble spørsmålet om den nasjonale kapasitet til bekjempelse av et eventuelt terrorangrep var stor nok, og det ble konstatert at det ikke var noen motforestillinger om å bruke de andre nordiske lands tropper i eget land.

I presidiets møte med statsministrene ble konsensusprinsippet i Nordisk Ministerråd drøftet, det fortsatte globaliseringsarbeidet, fjerning av grensehinder mellom de nordiske land samt klima- og energisamarbeid. Nordisk Råd understrekte betydningen av at statsministrene gir en tydelig støtte til Grensehinderforumet og det stilles krav til ministrene om at de må levere resultater.

Presidiet hadde dessuten et møte med de nordiske samarbeidsministrene hvor spørsmål om transparens i det nordiske budsjettet ble drøftet. Presidiet ga også uttrykk for misnøye med det uformelle forbrukerpolitiske samarbeid, som anså at forbrukerpolitikk ikke blir tatt på alvor av Nordisk Ministerråd.

I tilknytning til sesjonen hadde presidiet et møte med representanter for Statsdumaen og Føderasjonsrådet samt fra Parliamentary Association of North West Russia. På møtet ble drøftet en nordisk-russisk rundebordskonferanse i Murmansk i april 2011 om atomkraftverksikkerhet. Til denne konferansen skulle også inviteres representanter fra det parlamentariske østersjøsamarbeidet. Dessuten ble det tatt opp studiebesøk av russiske parlamentarikere til Øresundregionen i juni 2011, studiebesøk av nordiske parlamentarikere til Russland i mai 2011 samt konferanse for nordiske og russiske unge parlamentarikere i Arkhangelsk i mars 2011.

Presidiet hadde også et møte med Vest-Nordisk Råds presidium.

I forkant av presidiets møte 7.–8. desember i Helsinki ble det holdt et møte mellom presidiet og Baltisk forsamlings presidium hvor temaet var oppfølging av Stoltenberg-rapporten og «NB8 vise menns

rapport» utarbeidet av tidligere dansk forsvarsminister Søren Gade og tidligere latvisk statsminister Valdis Birkavs. Denne rapporten omhandler et utvidet samarbeid mellom NB8-landene med henblikk på å styrke de regionale forbindelser i en globalisert verden.

Ved møtet nedsatte presidiet en arbeidsgruppe bestående av tre tjenestemenn: en fra de nordiske partigrupper, en fra delegasjonssekretariatene og en fra rådssekretariatet. Arbeidsgruppen skulle se på rådets arbeidsordning og komme med forslag om et mer effektivt Nordisk Råd. Rapport ble avgitt til presidiet i juni 2011.

Presidiet hadde møte med professor Raimo Väyrynen om medlemsforslaget om å gjøre Norden til atomvåpenfri sone.

I første halvår 2011 har presidiet holdt tre møter. Ved Nordisk Råds møter 25.–26. januar i Esbo (Finland) ble det holdt et fellesmøte hvor den finske samarbeidsminister Jan Vapaavuori redegjorde for det finske formannskapsprogram «Det grønne Norden – klimasmart aktør» for Nordisk Ministerråd i 2011. Rådets president redegjorde for det danske presidentskapsprogram for Nordisk Råd i 2011 hvor det legges vekt på en raskere beslutningsprosess i Nordisk Råd, en nordisk stemme i europeisk samarbeid og en samlet strategi for Arktis.

Presidiet drøftet på sitt møte 31. mars i Stockholm midtveisrapporten fra Arbeidsgruppen om Nordisk Råds forretningsorden. I forbindelse med at Nordisk Råd i 2012 kan markere 60 år siden opprettelsen av rådet, besluttet presidiet å la Centrum för Norden-studier (CENS) i Helsinki utarbeide et skrift med arbeidstittel «Så vill vi utveckla det nordiska samarbetet». Skriftet skal også se nærmere på Gunnar Wetterbergs tanker om en nordisk forbundsstat som også er nedfelt i Nordisk Ministerråds sekretariats publikasjon «Föbundsstaten Norden».

På presidiets møte 30. juni i Brussel ble Rapporten fra arbeidsgruppen til gjennomgang av Nordisk Råds forretningsorden presentert og drøftet. Presidiet skal til rådets sesjon i november i 2011 fremlegge et forslag om et mer effektivt nordisk samarbeid. På møtet drøftet presidiet sitt samarbeid med Russlands parlament og regionale parlament i Russland.

I forbindelse med møtet i Brussel ble det holdt møter med medlemmer av Europaparlamentet om EUs østersjøstrategi, Nordlige dimensjon, arktisk politikk samt om de nordiske land som en region i EU. Presidiet fikk i Kommisjonen en orientering om den aktuelle finansielle krise i EU.

Nordisk Råds fellesbudsjett i 2011 er på 30,66 mill. DKK. Nivået er uendret fra 1996. Landenes betalingsandel bestemmes etter en særskilt fordelingsnøkkel som baserer seg på landenes andel av den samlede bruttonasjonalinntekt for de nordiske land.

Fordelingsnøkkelen utarbeides av de nordiske lands finansdepartement. Stortingets andel i 2011 er på 29,0 prosent (28,1 prosent i 2010). Andelen for 2012 blir 29,2 prosent. Rådets felles sekretariat er i København og har for tiden om lag 20 ansatte. Tidligere minister, Jan-Erik Enestam, Finland, er direktør for sekretariatet.

7.1.1 Presidiets arbeidsgrupper og rapportører

Presidiet har ansvaret for samordningen av Nordisk Råds behandling av Nordisk Ministerråds budsjettforslag som for 2011 er på 900 mill. DKK, og for ministerrådets planer for det nordiske samarbeidet. Det har vært uendret realnivå for det nordiske budsjett de senere år. Presidiet har nedsatt en budsjettgruppe med ett medlem fra hver av rådets fire partigrupper. Leder er Per-Kristian Foss (konservative gruppe). Land som ikke blir representert gjennom partigruppene, kan delta med observatør.

Presidiet har nøye fulgt resultatene av statsministrenes globaliseringsinitiativ og finansieringen av dette og har pekt på betydningen av konkret arbeid og konkrete resultat. Presidiet har utsett Per-Kristian Foss som rapportør for globaliseringsarbeidet og har til sin hjelp en liten arbeidsgruppe med representant fra hver partigruppe. Rådet bidrar aktivt med innspill og ideer til globaliseringsinitiativet.

Presidiet har utsett Per-Kristian Foss som rapportør etter Dagfinn Høybråten, når det gjelder dialogen med Hviterussland.

Presidiet har utsett Rigmor Andersen Eide som rapportør for kontaktene med Vestnordisk Råd.

Cristina Husmark Pehrsson (Sverige) ble utsett som rapportør for grensehinderssamarbeidet, Marion Pedersen (Danmark) som observatør i Arktisk parlamentarisk komité, Karin Åström (Sverige) som rapportør for nordlige dimensjon og samarbeide med Parliamentary Association of North-West Russia (PANWR) og Erkki Tuomioja (Finland) som rapportør for utenrikspolitikk og samfunnsikkerhet. Christina Gestrin (Finland) og Torfinn Opheim (Norge) ble utsett som rådets representanter i Østersjøområdet parlamentarikerkomité.

7.1.2 Presidiets internasjonale kontakter

Nordisk Råd har tette kontakter med Nordens nærområder gjennom observatørskap i Arktisk parlamentarisk komité, deltakelse i Østersjøområdet parlamentarikerkomité, tett samarbeid med Baltisk forsamling, koordinerende rolle i Barents parlamentariske samarbeid, nært samarbeid med Parliamentary Association of North-West Russia samt kontakter med Russlands parlaments Statsduma og Føderasjonsråd.

Nordisk Råd har siden begynnelsen av 1900-tallet gjennomført utvekslingsprogram for baltiske og

russiske parlamentarikere. Programmet ble videreført i 2010.

Presidiet var medarrangør av Forum for unge politikere i Arkhangelsk 21.–23. mars.

Nordisk Råd deltok på rundebordskonferanse 28.–30. april i Murmansk om energi herunder atomkraft med parlamentarikere fra Russland (Statsduma, Føderasjonsråd og PANWR). På konferansen deltok også representanter for Østersjøområdets parlamentarikerkomité. Fra delegasjonen deltok Bendiks H. Arnesen og Per-Kristian Foss.

Etter invitasjon fra PANWR deltok rådet med en gruppe politikere på studietur til Pskov-regionen i Russland 17.–20. mai 2011. Fra norsk side deltok Ingebjørg Godskesen, Torfinn Opheim og Torgeir Trældal.

Nordisk Råd var representert på Den arktiske parlamentariske konferanse i Brussel, 13.–15. september 2010.

Presidiet var representert på Baltisk forsamlings årsmøte i Riga 21.–23. oktober 2010. Fra delegasjonen deltok Michael Tetzschner. Et hovedtema for møtet var samarbeid mellom de baltiske landene på sosialet- og helseområdet.

Den 7. desember ble det i Helsinki holdt et møte mellom Nordisk Råds og Baltisk forsamlings presidier. Et felles arbeidsprogram for 2011 ble vedtatt.

Presidiet var representert ved sin president på 41. sesjon i British-Irish Parliamentary Assembly, 22.–23. november 2010 på Isle of Man.

Presidiet var representert ved sin visepresident på Det andre parlamentarikerforumet for Den nordlige dimensjon i Tromsø, 22.–23. februar 2011.

Rådets visepresident deltok i Benelux-Parlamentets sesjon 17.–18. juni i Haag.

Presidiets rapportør for Vestnordisk Råd, Rigmor Andersen Eide, deltok på Vestnordisk Råds temakonferanse om eldreboende samt på seminar om sjøfartsikkerhet, 6.–9. juni på Færøyene. Hun representerte presidiet også på Vestnordisk Råds årsmøte i Island 23.–25. august.

7.1.3 *Presidiets dialog med Hviterussland*

Presidiet har i samråd med Baltisk forsamling i 2007 innledet en dialog med parlamentet i Minsk og med hviterussiske partier som ikke er representert i parlamentet. Det seneste seminaret i denne dialogen ble holdt i Minsk i mars 2010. Valget på ny president i Hviterussland 19. desember og arrestasjonene av politiske opposisjonelle i etterkant av valget, resulterte i en skarp uttalelse fra presidiet og hvor det ble krevet at fengslede opposisjonelle måtte bli løslatt. Presidiet har lagt kontaktene med Hviterussland på is, men vil fortsette å holde kontakt med opposisjonen.

Presidiet fastholder overfor Nordisk Ministerråd sitt forslag om å etablere et nordisk kontor i Minsk.

7.2 **Næringsutvalget**

Nordisk Råds næringsutvalg har ansvar for spørsmål som gjelder generelle rammebetingelser for økonomi og produksjon, næringspolitikk, indre marked, handel, fri bevegelighet, grensehindringer, regional- og strukturstøtte, sysselsetting og arbeidsmarked, arbeidsmiljø, infrastruktur og kommunikasjoner, samt IT. Norske medlemmer av utvalget er Tone Merete Sønsterud, Torfinn Opheim, Torgeir Trældal, Alf Egil Holmelid og Per Olaf Lundteigen. Utvalget har hatt 5 møter i denne perioden, og på dagsordenen har stått spørsmål knyttet til infrastruktur og transport, sjøsikkerhet og miljøtrussel i de arktiske farvann, felles nordisk innsats mot ungdomsarbeidsløshet, medlemsforslag om nordisk initiativ for innføring av en avgift på finansielle transaksjoner, fornybar energi og energieffektivisering og revisjon eller reform av EUs jordbrukspolitikk. En mulig etablering av et felles nordisk pantesystem, samt samarbeid med Kultur- og utdanningsutvalget om forskningsområdet, har utvalget også arbeidet med.

7.3 **Miljø- og naturressursutvalget 2010–2011**

Miljø- og ressursutvalget har ansvaret for saker som angår miljø, jord- og skogbruk, fiske, energi og bærekraftig utvikling. Norske medlemmer i utvalget er Sonja Irene Sjøli (H), Oskar J. Grimstad (FrP) og Torstein Rudihagen (A).

Utvalget har hatt 6 møter siden september 2010. Hovedtemaer i utvalgets arbeid har bl.a. vært klimapolitikk, nordisk pantesystem for drikkevareemballasje, nordisk samarbeid i forhold til revisjonen av EUs felles fiskeripolitikk, jord- og skogbrukspolitikk, fornybar energi og energieffektivisering, farlige kjemikalier, herunder global avtale om kvikksølv, miljømerket Svanen, nordområdenes miljøproblemer og konsekvensene av økt sjøfart i områdene, og Østersjøens miljøproblemer.

I forbindelse med Nordisk Råds høstmøter i Malmö hadde Miljø- og naturressursutvalget fellesmøte med Medborger- og forbrukerutvalget og Næringsutvalget om et nordisk pantesystem for returemballasje fra øl og mineralvann m.m. Videre var det fellesmøte med Næringsutvalget om statusrapport fra arbeidsgruppen som har sett på muligheten for å ta fram et forslag om felles nordisk produksjon av holdbar energi, og om sjøsikkerhet og miljøtrussel i de arktiske farvann. Det ble gitt en orientering fra ministerrådets side om opplegget for evalueringen av Nordisk Råds natur- og miljøpris. Fra utvalgets side ble det uttrykt tilfredshet med opplegget, og det ble vektlagt at man må opprettholde et høyt faglig nivå i vurderingen av priskandidater.

Miljø- og naturressursutvalget foretok avslutningsvis et studiebesøk til NordGen/Nordisk Genressurssenter i Alnarp onsdag 22. september. Det ble der gitt en orientering om NordGens økonomiske situasjon og om konsekvensene av den gjeldende regel for ansettelsestid i institusjoner under Nordisk Ministerråd. Fra utvalgets side ble det gitt uttrykk for at man ville følge opp saken i de dertil egnede fora.

Under sesjonen i Reykjavík 2.–4. november 2010 hadde utvalget fellesmøte med miljøministrene, der en diskuterte biologisk mangfold og håndtering av farlige kjemikalier. Miljøministrene kom rett fra det 10. partsmøte i Biodiversitetskonvensjonen i Nagoya i Japan, der det ble oppnådd enighet om en ny protokoll om fordeling av utbytte fra verdens genetiske ressurser og om en strategi fram mot 2020 for å stoppe tap av biologisk mangfold. Videre tok man under fellesmøtet opp spørsmålet om invasive arter og rødlistet med register for utsatte arter. Fra ministerrådets side ble det gitt uttrykk for at det er et godt og velutviklet nordisk samarbeid på kjemikalieområdet, noe som har gjort det mulig å påvirke utviklingen på europeisk og globalt plan.

Temaet for Nordisk Råds natur- og miljøpris 2010 var grønn kapitalforvaltning, og norske Cultura Bank ble tildelt prisen sammen med danske Merkur Andelskasse og svenske Ekobanken.

Januarmøtet ble avholdt i Esbo i Finland 26. januar 2011. Her ble Anne Christine Brusendorff fra HELCOMs sekretariat invitert til å orientere om miljøutfordringer i Østersjøen og status i forhold til Aksjonsplanen fra 2007. Videre ble utvalget presentert for ulike sider ved makrellfisket i nordiske farvann og den tilhørende konflikt om forvaltning og fangst. Kjartan Høydal fra NEAFC innledet på punktet. Etter en bred diskusjon gikk utvalget inn for en uttalelse som oppfordrer partene i konflikten til å gå tilbake til forhandlingsbordet med hensyn til bærekraftig høsting av bestanden. Under januarmøtet ble det dessuten avholdt et miniseminar med Næringsutvalget om sjøsikkerhet og miljøtrussel i de arktiske farvann. Timo Viitanen (Finlands innenriksdepartement/Arktisk råds SAR task force) innledet sammen med Ole Kristian Bjerkemo (Kystverket /Viseformann i Arktisk Råds EPPR-Gruppe).

På møtene 30.–31. mars ble det avholdt et miniseminar sammen med Medborger- og forbrukerutvalget om kjemikalier sett fra et forbruker- og miljøperspektiv. Representanter fra Nordisk kjemikaliegruppe, miljøorganisasjonen ChemSec og Nordisk Miljømerkenemnd omtalte utviklingen i REACH og status for nordisk handlingsfrihet i forhold til EU. Videre ble det sammen med Næringsutvalget avholdt et seminar og en diskusjon om sjøfart, miljø- og sikkerhetsutfordringer i Arktis. Særlig viktig var det pågående arbeid innen IMO for å utvikle en «polar-

kode» som skal følges av skip som opererer i arktiske farvann. Seniorrådgiver Turid Stemre fra Sjøfartsdirektoratet leder en arbeidsgruppe under IMO og redegjorde på møtet om det pågående arbeid med nytt regelverk vedrørende konstruksjon og utrustning av skip, navigasjonsmessig utstyr og ferdigheter hos mannskapene. Også revisjonen av EUs jordbrukspolitikk og Nord Stream-prosjektet var viktige tema på møtet.

Øyvind Halleraker (H) som er suppleant for Sonja Sjøli (H) representerte Miljøutvalget på et seminar om sjøsikkerhet i arktiske farvann som ble organisert av Nordisk råd, NORA og Vestnordisk Råd i Tórshavn 9. juni 2011. Konferansen hadde som mål å analysere den aktuelle beredskapssituasjonen i området. Øyvind Halleraker holdt innlegg der han fremla status i det norske arbeidet.

Sommermøtet ble avholdt på Grønland 28. juni–2. juli med fokus på klima og sjøsikkerhet i Arktis. Beredskapssjef i Illuliat Johan Høeg Hansen omtalte ressursituasjonen i området og tegnet et dramatisk bilde av akutte utfordringer i forbindelse med økt turisme og råstoffaktivitet. I tillegg la Christine Hvidberg fra Center for Ice and Climate frem resultater fra forskningen på Grønlands innenlandsis. Foredragene ble supplert av imponerende turopplegg på verdensarvområdet Illuliat Isfjord, og de omkringliggende landsbyer. Turene ga et sterkt innblikk i hvordan klimaforandringer og endringer i trafikken i området påvirker naturen og menneskene på Grønland. Under møtene diskuterte utvalget nordiske klimainitiativer, status fra rapportørene som har arbeidet med nordisk energisamarbeid, Nordisk Råds miljøpris, og mulige felles tiltak i rovdyrforvaltningen. Den pågående revisjonen av EUs fiskeripolitikk ble også diskutert, i tillegg til at den fortsatt pågående konflikten om makrellfisket ble tatt opp. Utvalget ble enig om å supplere en tidligere uttalelse om konflikten med en enda sterkere oppfordring til partene om å gå tilbake til forhandlingsbordet.

7.4 Kultur- og utdanningsutvalget

Kultur- og utdanningsutvalget behandler spørsmål og utvikler politiske tiltak innenfor områdene kultur, utdanning og forskning, herunder saker om språksamarbeid, nye medier, kompetanseutvikling og innovasjon i utdanningene.

Utvalget ledes av folketingsmedlem Mogens Jensen (S), med folketingsmedlem Bente Dahl (RV) som nestleder. Norske medlemmer i Kultur- og utdanningsutvalget er: Olemic Thommessen (H), Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) og Gunn Olsen (A).

Utvalget har hatt fem møter i perioden. På dagsordenen har stått spørsmål knyttet til følgende temaer: Nye tv- og online medier, herunder forslaget om å etablere en egen fellesnordisk kulturkanal,

Arte-Norden. I tillegg har utvalget behandlet spørsmål knyttet til entreprenørskap og kreative industrier, oppfølging av globaliseringsinitiativene innenfor forskning og utdanning – oppfølging av vedtatte anbefalinger 2009–2010, blant annet om kultur i skolen, om unges arbeidsliv og kompetanser, og om kreativitet, innovasjon og entreprenørskap i utdanningen. Til sist har utvalget også arbeidet med spørsmål knyttet til immaterialrett og bekjempelse av opphavsrett på nettet.

En egen arbeidsgruppe har arbeidet med forslaget om nordisk kulturkanal – Arte Norden, og Public Service i fremtiden. Arbeidsgruppen ledes av Olemic Thommessen. En arbeidsgruppe har arbeidet med forsknings- og utdanningsaker. Sistnevnte arbeidsgruppe ledes av Hans Frode Kielland Asmyhr.

7.5 Velferdsutvalget

Velferdsutvalget arbeider med velferds-, sosial- og helsepolitiske saker. Utvalget ledes av alltingsmedlem Siv Friðleifdóttir fra Island, stortingsrepresentant Sonja Mandt fra Norge er nestleder.

Norske medlemmer er Sonja Mandt og Vigdis Giltun.

Utvalget har hatt 5 møter i denne perioden, og på dagsordenen har stått spørsmål knyttet til eldreomsorg i Norden, grensehinder innenfor helse- og sosialområdet, felles nordisk elektronisk register for autorisert helsepersonell, handlingsplan for sjeldne diagnoser og tiltak for å hindre gettofisering i nordiske boligområder.

7.6 Medborger- og forbrukerutvalget

Arbeidsområdene til utvalget er menneskerettigheter, likestilling, demokrati, kriminalitet, forbrukerområdet, matvaresikkerhet, urfolkssaker, innvandring og integrasjon, og samarbeid mot rasisme.

De norske medlemmene av utvalget har vært Martin Kolberg, utvalgets nestleder (A), Anna Ljunggren (A). Per Arne Olsen (FrP) og Michael Tetzschner (H). Utvalgets leder har vært Ville Niinistö som representerer De grønne i det finske parlamentet. Etter valget i Finland ble Niinistö ny finsk miljøvernminister, og ny leder av utvalget er Satu Haapanen fra samme parti.

I utvalgets fem møter fra 22. september 2010 til 27. juli 2011 har det vært lagt vekt på

- forbrukerpolitikk, herunder et nordisk pantesystem for drikkevareemballasje,
- Danmarks utvisning av nordiske borgere med behov for sosialhjelp,
- utvidelse av likestillingsbegrepet,
- migrasjon og asyl,
- konstitusjonelle og forfatningsmessige saker, herunder riksrett

Medborger- og forbrukerutvalget har hatt ansvaret for å behandle saken om et felles nordisk pantesystem som kom til med utgangspunkt i Jan Rehnborgs rapport initiert av Grensehinderforum. Rekommandasjonen ble vedtatt oversendt ministerrådet under sesjonen i Reykjavik.

Utvalget hadde invitert den danske ministeren Birthe Rønn Hornbech til å møte utvalget for å forklare Danmarks utvisninger av nordiske borgere med behov for sosialhjelp.

Rønn Hornbech avsto invitasjonen, noe som utvalget beklaget og overlot så til Nordisk Råds presidium å ta opp avslaget med den danske regjering. Utvalgets medlemmer fulgte opp saken i debatten på sesjonen gjennom kritikk av den danske praksis.

Utvidelse av likestillingsbegrepet til å omfatte forhold utover likestilling mellom kjønn har vært behandlet i utvalget. Utvalget ble også orientert om likestilling på Færøyene i forbindelse med utvalgets sommermøte.

Medborger- og forbrukerutvalget har møtt den svenske migrationsminister Tobias Billström og blitt orientert om svensk innvandringspolitikk. Utvalget har også foretatt et studiebesøk til den svenske Migrasjonsdomstolen.

Konstitusjonelle og forfatningsmessige saker, herunder riksrett, har vært på Medborger- og forbrukerutvalgets dagsorden. Under sommermøtet på Færøyene besøkte utvalget Lagtingets rettsutvalg og Utenlandsrådet for å bli orientert om hjemmestytet og selvstendighet. Utvalget har også mottatt orientering om de islandske og finske riksrettsordningene, samt aktuelle saker.

7.7 Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens oppgaver er å utøve den parlamentariske kontrollen over den virksomheten som finansieres over Nordisk Ministerråds budsjett, inklusive de nordiske institusjonene, utføre særskilte kontrolloppgaver, kontrollere og godkjenne årsberetninger og revisjonsberetninger innen ministerrådets virksomhetsområde, samt granske rådets årsberetning og revisjonsberetning. Norsk medlem av komiteen har i perioden vært Sonja Mandt (A).

En viktig oppgave for komiteen er å granske den danske riksrevisjonens beretninger over Nordisk Ministerråds, Nordisk Råds og Nordisk kulturfonds regnskaper.

I sitt møte i januar 2011 besluttet komiteen at en av årets kontrolloppgaver skal være spørsmålet om hvordan rekommandasjoner og andre forslag blir fulgt opp av ministerrådet eller de nordiske lands regjeringer, samt involveringen av de nasjonale parlamenter i dette.

Kontrollkomiteen har også i 2011 lagt opp til en tidsplan for institusjonsbesøk i perioden 2011–2013.

I forbindelse med utvalgsmøtene i Stockholm i mars besøkte komiteen Nordens Velferdssenter og Nordregio. I mai besøkte komiteen Nordisk Kulturfond og NordGen. Formålet med denne type virksomhetsbesøk er å få innblikk i virksomheten og underbygge en vurdering i Kontrollkomiteen av den nordiske nytte som institusjonen gir.

8. Den nordlige dimensjon

22.–23. februar 2011 ble det andre parlamentarikerforumet for Den nordlige dimensjon avholdt i Tromsø. Stortinget var vert for forumet som samlet medlemmer av Europaparlamentet, Russlands, Islands og Norges nasjonalforsamlinger samt representanter for urfolk og regionale parlamentariske organisasjoner i nord, deriblant Canada. EUs utenriksstjeneste deltok dessuten i Tromsø. Regjeringen var representert ved statsråd Magnhild Meltveit Kleppa samt statssekretærene Espen Barth Eide og Lotte Grepp Knutsen.

Forumet ble åpnet av Stortingets president Dag Terje Andersen og Sametingets president Egil Olli. Forumet ble ledet av delegasjonens leder, Bendiks H. Arnesen. Leder for redaksjonskomiteen som utarbeidet sluttokumentet, var Morten Høglund.

I møtene ble parlamentarikerne orientert om status for samarbeidet under den nordlige dimensjonen. Hensikten var å oppnå bedre koordinering av arbeidet som skjer på de ulike områdene, og gjennom de ulike nasjonale og regionale organisasjonene.

Av temaer på programmet kan nevnes:

- Livsstilens innvirkning på helse og velferd, eksempel: alkohol
- Kulturturisme og kreative næringer
- Sjø- og landtransport i den nordlige dimensjon – nye transportruter?

Samarbeidet under Den nordlige dimensjon består av de fire partnerskapene miljø, helse, kultur, og transport og logistikk. Partnerskapene er paraplyorganisasjoner for en rekke konkrete prosjekter innen disse områdene.

Det tredje forumet vil bli holdt i Russland i 2013.

En særskilt rapport fra forumet er utarbeidet. Sluttokumentet fra forumet er vedlagt.

9. Arktisk parlamentarisk samarbeid

Det arktiske parlamentarikersamarbeidet består av parlamentarikere fra de åtte arktiske landene (USA, Canada, Russland, og de fem nordiske) og Europaparlamentet.

Den 22. oktober 2009 vedtok Stortinget å opprette en ny delegasjon til Det arktiske parlamentarikersamarbeidet. Den nye delegasjonen består av 6

medlemmer og 6 varamedlemmer, og erstatter den tidligere ordningen i Stortinget, med ett medlem og ett varamedlem. Stortingets delegasjon til det arktiske parlamentarikersamarbeidet skriver en egen rapport om virksomheten.

10. Barents parlamentarisk samarbeid

Barentssamarbeidet er et viktig element i norsk nordområdepolitikk. Det gode samspillet mellom sentrale og regionale myndigheter i alle landene og den direkte kontakten over grensene i regionen gjør Barentssamarbeidet til et politisk instrument som kan håndtere en rekke spørsmål som er svært viktige for folk i regionen.

Barents parlamentarikerkonferanse

Den femte Barents parlamentarikerkonferanse ble arrangert i Luleå den 18.–20. mai 2011, med god deltakelse av nordiske og russiske politikere. Fra Stortinget deltok Bendiks H. Arnesen, Rigmor A. Eide, Ivar Kristiansen, Geir-Ketil Hansen og Janne Sjelmo Nordås. På programmet stod aktuelle temaer som miljø og bærekraftig utvikling, entreprenørskap og næringssamarbeid, urfolk, samt utviklingen av infrastrukturen i regionen. Konferansen ble åpnet av den svenske riksdagspresidenten, mens den svenske handelsminister og nordisk samarbeidsminister Ewa Björling holdt åpningstalen på vegne av det svenske formannskapet i Barentsrådet.

Storingsrepresentant Ivar Kristiansen holdt et av hovedinnleggene under temaet entreprenørskap og næringsutvikling og pekte på at «nøkkelen» for å låse opp de potensielle verdiene i regionen ikke minst er knyttet til utviklingen av et integrert, effektivt og miljømessig holdbart transportsystem for å få eksportert og brakt varene til et videre europeisk og globalt marked. Utviklingen av Den nordlige sjørute og utbygging av jernbanenettet er viktig i denne sammenheng, understreket han. Han omtalte også det mer spesifikke næringssamarbeidet mellom Norge og Russland, og så på avtalen om en visumfri sone på hver side av den norsk-russiske grensen som et startskudd for et felles norsk-russisk arbeidsmarked i nord. Konferansen vedtok et sluttokument, som finnes som vedlegg 4.

Forum for unge politikere fra Nordvest-Russland og de nordiske land

Arkhangelisk regionale дума var vertskap for det tredje forum for unge politikere, som samlet rundt 60 representanter fra ulike regioner i Nordvest-Russland og samtlige nordiske land. Temaet på dette forumet var ungdomsarbeidsløshet, styrking av opplæringen på de ulike nivåene i utdanningen, samt utveksling av erfaringer om de ulike programmer og muligheter

som finnes for unge i Nordvest-Russland og de nordiske land. Forumet samlet rundt 60 unge politikere. Den nordiske delegasjonen besto av representanter fra nasjonale parlamenter, og ungdomspolitikere på lokalplan.

Fra Norge deltok Jette F. Christensen og Truls A. Wickholm, fra Arbeiderpartiet. Jette Christensen holdt innlegg hvor hun blant annet tok opp samarbeidet mellom norske og russiske utdanningsinstitusjoner. I dag utgjør russiske studenter den nest største gruppen av utenlandsstudenter i Norge. Christensen tok opp problemet med at russiske studenter som studerer i Norge, ikke får kreditert studiepoengene fra Norge i sine russiske vitnemål, til tross for at Russland undertegnet Bologna-avtalen allerede i 2005. Wickholm understreket i sitt innlegg at dagens ungdommer har behov for et mer fleksibelt utdanningsystem, og at myndighetene må legge til rette for unge entreprenører i våre nordlige områder.

Jette Christensen og Truls Wickholm hadde egne møter med et par norske studenter som studerer i Arkhangelsk. Det ble vedtatt en sluttdeklarasjon fra forumet, som finnes som vedlegg 5. Sveriges riksdag vil være vertskap for det fjerde forum for unge politikere i 2012.

11. Det parlamentariske østersjø-samarbeidet

Formålet med det parlamentariske østersjøsam arbeidet er å fremme den parlamentariske dialogen i østersjøregionen, samt påvirke regjeringene i utviklingen av østersjøsam arbeidet. Den første parlamentariske østersjøkonferansen ble holdt i 1991. Til konferansen blir 11 nasjonale parlament, 11 regionale parlament og fem internasjonale organisasjoner, samt en rekke NGO-er invitert. Den permanente komiteen er konferansens faste politiske organ og består av 10 parlamentarikere: 2 fra Nordisk Råd (de nordiske lands parlament er representert gjennom Nordisk Råd), Europaparlamentet 1, Baltisk forsamling 1, Tyskland 2, Polen 1, Russland 2 og 1 fra konferansens vertsland. Komiteen møtes 4 ganger pr år, og har som arbeidsoppgaver å forberede den årlige konferansen og følge opp Den parlamentariske østersjøkonferansens resolusjoner. En utvidet komité der samtlige deltakende parlament er med, møtes to ganger pr år. Torfinn Opheim har deltatt i komitémøtene som den ene av Nordisk råds representanter.

Den 20. parlamentariske østersjøkonferansen ble avholdt i Helsingfors 28.–30. august 2011. Fra Stortinget deltok Torfinn Opheim (A), Sonja Mandt (A), Sverre Myrli (A), Ingebjørg Godskesen (FrP) og

Ande Oktay Dahl (H). For Nordisk Råd deltok Per-Kristian Foss (H). Hovedtemaene for konferansen var grønn vekst, maritime spørsmål, aksjonsplanen for Østersjøen, sivil sikkerhet og det framtidige parlamentariske samarbeid i regionen.

Til konferansen ble det også avgitt rapporter fra to arbeidsgrupper om henholdsvis maritim politikk og sivil sikkerhet, særlig med vekt på trafficking. Stortinget var representert i de to arbeidsgruppene ved Ingebjørg Godskesen (FrP) fra transport- og kommunikasjonskomiteen og Andre Oktay Dahl (H) fra justiskomiteen. Sonja Mandt (A) fra Helse- og omsorgskomiteen deltok som Nordisk Råds representant i arbeidsgruppen om sivil sikkerhet. Konferansens sluttokument er vedlagt.

12. Vest-Norden

Parlamentarisk samarbeid mellom Færøyene, Grønland og Island har røtter tilbake til 1985, men samarbeidet ble mer formalisert i 1997 da landene vedtok sin nåværende samarbeidsavtale og forretningsorden, og man endret navnet fra Vestnordisk samarbeidsforum til Vestnordisk Råd. Færøyenes Lagting, Islands Allting og Grønlands Landsting velger 6 representanter hver til Vestnordisk Råd, dvs. 18 medlemmer i alt.

Stortingets presidentskap besluttet høsten 2002 å etablere et tettere samarbeid med Vestnordisk Råd, og stortingsrepresentanter har siden deltatt på konferanser i regi av Vestnordisk Råd som observatører og som gjest ved årsmøtene til Vestnordisk Råd. Ved årsmøtene har et medlem av presidentskapet deltatt. Ved temakonferansene har representanter fra relevante fagkomiteer deltatt.

På Vestnordisk Råds temakonferanse på Færøyene 7.–9. juni 2011 var det bred deltakelse fra Stortinget. Stortingsrepresentant Rigmor Andersen Eide er Nordisk Råds presidiums rapportør for Vest-Norden og deltok alle dagene. Temakonferansen var todelt. Under den første delen var tema Fremtidige løsningsmodeller for eldreboliger i Vest-Norden. Her deltok Tore Hagebakken på vegne av Stortingets helse- og omsorgskomiteé og holdt innlegg om norske forhold og planer. På temakonferansens annen del som omhandlet sjøberedskap i Nord-Atlanteren deltok Thor Lillehovde fra Stortingets justiskomiteé og Øyvind Halleraker fra Nordisk Råds miljøkomité/ Stortingets samferdselskomité. Halleraker holdt det norske innlegget.

På Vestnordisk Råds årsmøte som fant sted i Bifröst på Island 23.–26. august 2011 deltok visepresident Marit Nybakk.

Vedlegg 1**Fremstillinger, rekommandasjoner og interne vedtak 2010****Fremstillinger vedtatt av Presidiet januar – oktober 2010****Fremst. 1/2010²**

UNDERSØGELSE AF FARLIGE KEMIKALER SAMT
AFTALE OM TUNGMETALLER (A 1466/MILJØ)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk minister-
råd,

at - i forhold til REACH-implementeringen – gjennomføre tekniske undersøgelser til at definere hormonforstyrrende stoffer, foreslå og forberede øvrige typer av stoffer til kandidatlisten til substitution samt samarbejde om at få nano-materialer definert og registrert som nye stoffer og dermed omfattet av gjeldende regelverk

at - i forhold til det globale arbeide – påtage sig en ledende rolle i bestræbelserne for at opnå en bindende, verdensomspændende kviksvølv aftale, der skal være åben for også at omfatte andre tungmetaller

Fremst. 1/2010³

UNDERSØGELSE AF FARLIGE KEMIKALER SAMT
AFTALE OM TUNGMETALLER (A 1466/MILJØ)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk minister-
råd,

at - i forhold til REACH-implementeringen – gjennomføre tekniske undersøgelser til at definere hormonforstyrrende stoffer, foreslå og forberede øvrige typer av stoffer til kandidatlisten til substitution samt samarbejde om at få nano-materialer definert og registrert som nye stoffer og dermed omfattet av gjeldende regelverk

at - i forhold til det globale arbeide – påtage sig en ledende rolle i bestræbelserne for at opnå en bindende, verdensomspændende kviksvølv aftale, der skal være åben for også at omfatte andre tungmetaller

Fremst. 2/2010⁴

KEMIKALIEFRI INDKØBSPOLITIK SAMT
INTERNATIONALT KEMIKALIE-FORSKERPANEL
(A 1466/MILJØ)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske landes
regeringer,

at indføre en indkøbspolitik for offentlige myndigheter og virksomheder, der skal indeholde krav om, at der ikke må efterspørgeres stoffer, som er doku-

menteret at indeholde farlige kemikalier, der kunne substitueres - eksempelvis i henhold til ChemSec's SIN-liste: «Substitute it now!»

at – sammen og hver for sig – arbeide for at etablere et internasjonalt kemikalie forskerpanel, der skal være helt fri af kommersielle og politiske interesser

Fremst. 3/2010⁵

FRILUFTSAKTIVITETER FÖR BARN OCH UNGA
(A 1476/MILJÖ)

at Nordisk råd rekommanderer Nordisk minister-
råd

at udveksle nordiske erfaringer for, hvorledes skov- og naturområder og eventuelle nye skove - ikke minst de bynære arealer - kan sikres i den pågående byudvikling og drives med sigte på at kunne udgøre en ramme for gode, alsidige friluftaktiviteter for børn og unge

at åbne og udbygge nordiske og nordisk-baltiske mobilitetsordninger på uddannelsesområdet som muliggjør udveksling mellom børn og unge i landene, samt deres ledere og lærere med det formål at styrke bredden og utviklingen av friluftaktiviteter

at åpne og gerne udvide støtteprogrammerne under Nordisk Børne- og Ungdomskomiteé, NORD-BUK med henblik på at iværksætte initiativer og projekter, der utvikler og fremmer børn og unges øgede aktive friluftsliv

Fremst. 4/2010⁶

VIDAREUTVECKLING AV DET NORDISKA FORSKNINGS- OCH INNOVATIONSOMRÅDET - NORIA
(A 1495/NÄRING)

Nordiska rådet rekommanderar Nordiska ministerrådet

att initiera en kartläggning av NORIA som innehåller:

- Kartläggning av om det genom NORIA har skapats ett samspel mellan forskning och innovation
- Kartläggning av den tvärssektoriella koordineringen inom NMR
- Kartläggning av i vilken grad det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet understöds av nödvändiga strukturer och samarbetsorgan

^{2.} Vedtaget af Presidiet den 27. januar 2010

^{3.} Vedtaget af Presidiet den 27. januar 2010

^{4.} Vedtaget af Presidiet den 27. januar 2010

^{5.} Vedtaget af Presidiet den 27. januar 2010

^{6.} Vedtaget af Presidiet den 29. juni 2010

- Kartlægning af samarbejdet mellem NORIA:s två pelare NordForsk – NICE, samt mellem institutionerne og NMR
- Kartlægning af hur och i vilken grad budget och nödvändiga medel säkras genom bidrag från nationella forsknings- och innovationsmedel generellt och innan projekt som t.ex. TFI sätts igång.
- Kartlægning af samarbejdet med de nationale forskningsråden och forskningsmiljön
- Kartlægning af næringslivets rol i det nordiska forsknings- og innovationsarbejdet
- Föreslå utveckling av det nordiska forsknings- og innovationssamarbejdet

Fremst. 5/2010⁷

ETABLERING AF EN NORDISK KULTURFESTIVAL (A 1487/KULTUR)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd at der gennemføres en årlig nordisk kulturfestival i forbindelse med afholdelsen af Nordisk råds Session

at kulturfestivalen optages i Nordisk ministerråds budget og indgår som en selvstændig og tilbagevendende aktivitet med tilhørende budgetpost

at festivalen indgår som et satsningsområde i Nordisk ministerråds kommende strategi og handlingsplan på kulturområdet gældende fra 2010

at der oprettes et koordinationssekretariat, som kan varetage organiseringen og gennemførelsen af festivalen

Fremst. 6/2010⁸

FÆLLESNORDISK TILGANG TIL EU'S FORBRUGERPOLITIK (A 1507/MEDBORGER)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske regeringer

at koordinere en enslydende og fællesnordisk holdning ved EU-Ministerrådets behandling af KOM (2008) 614. Den nordiske holdning skal sikre en minimumsharmonisering på højst mulige niveau, således at den nordiske forbrugerbeskyttelse fortsat kan styrkes fremover

Rekommandationer som godkænts af Nordiska Rådet under den 62:a sessionen

Rek. 7/2010

NORDISKA MINISTERRÅDETS PLANER OG BUDGET FOR 2011 (B 266/PRESIDIET)

Nordiska rådet rekommanderar Nordiska ministerrådet,

1. att ökningen till gränshindersarbetet (5-1035-1) på 3 MDKK inte leder till att berörda länder minskar sina anslag till nämnda gränsregionala organisationer
2. att NordGen skall ställas nödvändiga resurser till förfogande för att kunna förvalta sitt ansvarsområde. En redogörelse av hur NordGens ekonomiska situation löses översänds till Nordiska rådet
3. att utveckla ekonomisystemet i Nordiska ministerrådet så att det bättre framgår hur medlen används. Budgeten och bokslutet bör bli mera transparent i förhållande till det politiska system som kontrollerar och godkänner den
4. att inom ordförandeskapspuljen (5-0445-1) omnämna det konsumentpolitiska samarbetet som speciellt prioriterat
5. att inom ramen för kulturministrarnas budget reservera 1,5 MDKK för etablerandet av en nordisk kulturfestival (enligt Fremst. 5/2010)

Rek. 8/2010

UDVISNING AF NORDISKE MEDBORGERE (A 1515/MEDBORGER)

Nordiska rådet rekommanderar Danmarks regering,

at standse den danske praksis med at hjemsende nordiske borgere, der har behov for socialhjælp i Danmark

at fortolke og anvende Nordisk Konvention af 1994, art. 7 på samme måde som de andre nordiske lande, således at alle borgere fra de nordiske lande sikres samme rettigheder

at den danske regering redegør mundtlig for den danske praksis med at hjemsende nordiske medborgere på Nordisk råds Session 2010

Rek. 9/2010

FORTOLKNING AF ARTIKEL 7 I DEN NORDISKE KONVENTION (A 1515/MEDBORGER)

Nordiska rådet rekommanderar Finlands, Norges, Islands og Sveriges regeringer,

at rette henvendelse til Danmarks regering og meddele, at den danske praksis med at hjemsende nordiske borgere, der har behov for socialhjælp giver anledning til bekymring og afviger tydeligt i tolkningen fra de andre ratificerende lande

^{7.} Vedtaget af Presidiet den 22. september 2010

^{8.} Vedtaget af Presidiet den 22. september 2010

at opfordre Danmark til at fortolke Nordisk Konvention af 1994 art. 7 på samme måde som i Finland, Island og Norge og Sverige, således at nordiske medborgere har samme rettigheder

Rek. 10/2010

AFSKAFFELSE AF GEBYRER I FORBINDELSE MED GRÆNSEOVERSKRIDENDE BETALINGER (A 1486/MEDBORGER)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at indføre national lovgivning, der forhindrer banker og pengeinstitutter i at opkræve gebyrer i forbindelse med private pengeoverførelser mellem de nordiske lande

Rek. 11/2010

RETNINGSLINJER FOR NORDISK MINISTERRÅDS HVIDERUSLANDSAKTIVITETER 2011 - 2012 (B 265/PRESIDIET)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

at under hensyntagen til de synspunkter, som fremkommer i denne betænkning (B 265/presidiet) samt i meddelelsen vedrørende Rek. 15/2009 om etablering af et nordisk kontor i Minsk, at gennemføre Retningslinjerne for Hvideruslandsaktiviteterne 2011-2012

Rek. 12/2010

NORDISK ARTE-KANAL (A 1519/KULTUR)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at der oprettes en ny uafhængig kultur tv-kanal i samarbejde med public service-kanalerne i de nordiske lande, enten med egen sendefrekvens eller i et samarbejde med allerede etablerede public service kanaler og efter ArteNorden udredningens øvrige anbefalinger

Rek. 13/2010

FÖRSTÄRKT NORDISKT SAMARBETE ANGÅENDE SAMHÄLLSSÄKERHET (A 1503/PRESIDIET)

Nordiska rådet rekommanderar de nordiska länders regeringer,

at de nordiske regeringer fremskynder et forstærket nordisk samarbejde angående samfundssikkerhed i følge Stoltenberg-rapportens forslag og under hensyntagen til forslag fra den nye vismandsrapport om NB8 samarbejdet

Rek. 14/2010

NORDISK LIKESTILLINGSPOLITISK SAMARBEID (B 268/MEDBORGER)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

at gennemføre «Ministerrådsforslag om Nordisk likestillingspolitisk samarbeid 2011 – 2014» samt indarbejde Medborger- og Forbrugerudvalgets bemærkninger om, at nultolerancen overfor kønsrelateret vold bør udstrækkes til også at gælde andre former for vold f.eks. hate crimes, som er rettet mod særlige udsatte grupper

Rek. 15/2010

UDVIDELSE AF INDHOLDET I LIGESTILLINGSSAMARBEJDET (A 1494/MEDBORGER)

Nordisk rådet rekommanderer Nordisk ministerråd,

at udarbejde en mangfoldighedspolitik indenfor det nordiske samarbejde. En mangfoldighedspolitik skal omfatte ligestilling og ligebehandling med hensyn til køn, etnisk oprindelse, religion, tro, handicap, alder og seksuel orientering

Rek. 16/2010

FÆLLES NORDISK LØSNING TIL GENBRUG OG PANT PÅ DRIKKEEMBALLAGE (A 1516/MEDBORGER)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske regeringer

at pålægge de nationale pantsystemer og administrative organer i samarbejde med branchen at finde en nordisk løsning indenfor tre år, som indebærer, at pant kan leveres over grænserne og at pantautomaterne indstilles til dette formål

at pålægge pant på de nordiske producenters emballage, som går til taxfree salg på færger og i nabolande som Tyskland og Estland

at der på sigt og i samarbejde med branchen arbejdes for en bred europæisk løsning som kan bidrage til effektivt genbrug og genanvendelse af drikkevareemballage i hele regionen

Rek. 17/2010

SAMORDNING AF NORDISKE PANTSYSYSTEMER (A 1516/MEDBORGER)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd at bidrage til en samordning af de nordiske pantsystemer, således at man i hvilken som helst pantautomat i Norden kan aflevere alle nordiske flasker og dåser

Rek. 18/2010

EN NORDISK JORD- OCH SKOGBRUKSPOLITIK
(A 1483/MILJÖ)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd
at utvikle en kunnskapsbase om hvilken effekt klimaendringene vil kunne ha på nordisk jord- og skogbruk samt hvilke tilpasningstiltak som kreves, inklusive hvilke potensialer nordiske jordbruk har som fødevareleverandører i en regional og global sammenheng

at avholde en konferanse i 2011 for å belyse de langsiktige utfordringer som jordbruket i Norden, Europa og globalt står overfor og bidra til ideutveksling om hvordan de med fordel kan adresseres

at gjennomføre en nordisk ekspertutredning om hvordan eksisterende støtteordninger i jordbruket kan utvikles med sikte på at fremme bæredyktig jordbruksproduksjon og grønn vekst

Rek. 19/2010

INITIATIVER I DET NORDISKE KLIMAARBEIDET
(A1512/MILJØ)

Nordisk rådet rekommanderer Nordisk ministerråd,

å opprette et ekspertpanel for å vurdere alternative modeller for internasjonalt samarbeid for en bred og effektiv innsats for reduksjon av de globale utslipp av klimagasser

å gjennomføre en konferanse for å belyse hvilke politiske instrumenter som har vist seg å være mest effektive til å redusere utslipp av klimagasser i Norden

å det regelmessig utarbeides en oversikt over fremdriften i klimaforskningen for å gi et aktuelt bilde av konsekvensene av menneskeskapt klimaendringer

Rek. 20/2010

OPPFØLGNING AV COPENHAGEN ACCORD
(A 1513/MILJØ)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å inngå aktivt i arbeidet med å oppnå ambisjonen i *Copenhagen Accord* om å opprette og finansiere *Copenhagen Green Climate Fund* og REDD-ordningen

å styrke den felles nordiske innsats innenfor rammen av *Nordic Climate Facility*

Rek. 21/2010

NORDISK PRODUKSJON AV VEDVARENDE ENERGI
(A 1518/NÆRING)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd
å på Nordisk råds 63. sesjon framlegge en redegjørelse med utgangspunkt i en grundig analyse av

konsekvensene av å harmonisere støtteordninger for produksjon av fornybar energi i Danmark, Finland, Norge og Sverige

Rek. 22/2010

SAMNORDISK STRATEGI MOT MÅRDHUNDENS EXPANSION (A 1499/MILJÖ)

Nordiska Rådet rekommanderer de nordiska ländernas regeringar

att skyndsamt upprätta gemensamma nordiska strategier för att förhindra Mårdhundens expansion

Rek. 23/2010

STRATEGI FOR UDDANNELSES- OG FORSKNINGSOMRÅDET 2011-2013 (B 267/KULTUR)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at gjennomføre Ministerrådsforslag om «Kunnskap for grønn vekst og velferd». MR-Us strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011-2013 under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betænkningen om forslaget

Rek. 24/2010

KREATIVITET, INNOVATION OG ENTREPRENØRSKAB I UDDANNELSERNE (A 1498/KULTUR)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd
at styrke fagligheden og fagplanerne for entreprenørskab i de almene læreruddannelser

at øge muligheder og udbuddet af kurser og videreuddannelse i entreprenørskab rettet mod skoleledere, undervisere og lærere – f.eks. oprette en nordisk master i entreprenørskab og innovation

at øge erfaringsudveksling, *best practices* og videndeling inden for tværsektorielt samarbejde mellem skoler, læreruddannelse og lokalt næringsliv på nordisk niveau, til gavn for aktører og netværk

at udvikle og udbrede modeller for partnerskaber og samarbejde på tværs af lokalt næringsliv, uddannelser og arbejdsmarked

at gennemføre en række nordiske pilotprojekter hvor skoler og næringsliv på tværs af landene opbygger *best practice*, metode og erfaring

Rek. 25/2010

UNGES ARBEJDSLIV OG KOMPETENCER
(A 1497/KULTUR)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at der udarbejdes en nordisk strategi for ikke-formel uddannelse (realkompetencevurdering) for unge, som kan supplere formel uddannelse og forbedre integrering i de etablerede uddannelser for at støtte og bidrage til livslang læring i Norden

at der udarbejdes et katalog over *best practices*

at der opbygges et aktørnetværk og platform for videndeling

at der arrangeres seminarer for uddannelsesaktører, arbejdsmarkedets parter og kommuner og andre

at fremme og kortlægge forskning inden for feltet

Rek. 26/2010

GOD LIVSKVALITET FOR ELDERE I NORDEN
(A 1509/VELFERD)

Nordisk råd anbefaler Nordisk ministerråd
å styrke forskning; grunnforskning, utøvende forskning, excellence forskning i de nordiske institusjonene for å sikre at de politiske beslutningene på alle områder av eldrepolitikken blir kunnskapsbasert

å utvikle velferdsteknologi på nordisk nivå, for å stimulere til en sterk synergi mellom forskning, entreprenørskap, det offentlige samfunn og tredje sektor innenfor helse- og sosialfeltet

å etablere en oppsøkende tjeneste på kommunalt nivå i de nordiske landene etter dansk modell for kartlegging av eventuelle behov etter fylte 75 år, samt informere om kommunens tjenester

å vurdere mulighetene for å etablere en «trygghetstelefon» for eldre i de nordiske land og de selvstyrte områdene

å vurdere etablering av et nordisk kvalitetssertifikat for offentlige og private aktører som tilbyr tjenester innenfor eldreomsorgen

å styrke en videre satsing på e- helse

å se på mulighetene av å etablere elektroniske journaler i de nordiske landene etter svensk modell VAS (Vård administrativt system) for økt pasientsikkerhet og bedre informasjon om pasienten mellom profesjonsgrupper innenfor helse- og sosialsystemet

å utarbeide en individuell plan (omsorgsplan) for eldre for å bevare et verdig liv, livskvalitet og en funksjonell hverdag

å etablere differensierte boligtilbud til eldre basert på individuelle behov og etter nordisk kunnskapsbasert erfaring

å etablere et tilbud om opplæring i offentlig, privat eller frivillig regi for pårørende som opplever en betydelig endret livssituasjon ved sykdom hos sine aller nærmeste

å se på mulighetene for å lovfeste kommunenes plikt til å støtte pårørende som har omsorgsansvar

å utarbeide en nordisk kunnskapsbasert psykiatriplan for eldre i Norden

å utarbeide en nordisk kunnskapsbasert tiltaksplan for demente i Norden

å styrke etablering av hospice og annen god palliativ pleie i offentlig og privat regi

å arrangere et etisk seminar i nordisk regi med tematikk; «hva er et menneske verdt – skal det være

mulig å sette en økonomisk grense for livsnødvendig behandling, når og hvem skal sette denne grensen?», med aktuelle aktører fra de nordiske regjeringer, myndigheter, helsepersonell, økonomer, forskere, eksperter, politikere, private aktører, legemiddelinindustrien, interesseorganisasjoner, mennesker med en alvorlig diagnose, pårørende, tredje sektor og andre

Rek. 27/2010

NORDISK HANDLINGSPLAN OM SJELDNE DIAGNOSER
(A 1514/VELFERD)

Nordisk råd anbefaler Nordisk ministerråd
å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling som blant annet inkluderer forslag til finansiering, felles retningslinjer for behandlingen av sjeldne sykdommer, etablering av faggrupper nasjonalt, nordisk, felles registre, systemer for oppfølging og annen støttende behandling

Rek. 28/2010

FÆLLES NORDISK ELEKTRONISK REGISTER FOR
AUTORISERT HELSEPERSONEL
(A 1506/VELFERD)

Nordisk råd anbefaler Nordisk ministerråd
å etablere et nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet helsepersonell som er autorisert i Norden og selvstyremrådene

Rek. 29/2010

NORDISK INNOVASJONSSENTER FOR FOLKEHELSE
VED NORDISKA HÖGSKOLAN FÖR FOLKHÄLSOVETENSKAP OG TOPPFORSKNINGSINITIATIV II
(A 1505/VELFERD)

Nordisk råd anbefaler Nordisk ministerråd
å utrede forutsetningene for et Nordisk innovasjonssenter for Folkehelse ved Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) i Göteborg

å vurdere muligheten for å jobbe frem et «Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial» etter samme modell som Toppforskningsinitiativet - en nordisk storsatsing på klima, miljø og energi

Rek. 30/2010

NORDISK INITIATIV FOR INDFØRELSE AF AFGIFT PÅ
FINANSIELLE TRANSAKTIONER (A 1502/NÄRING)

Nordiska rådet anbefaler Nordiska ministerrådet

att de nordiska länderna gemensamt arbetar för att införa en generell avgift på internationella finansiella transaktioner på europeisk och globalt plan

Rek. 31/2010

GEMENSAM BEREDSKAP FÖR ATT MÖTA FRAMTIDA FINANSKRISER (A 1502/NÄRING)

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att de nordiska finansministrarna arbetar gemensamt för en beredskap att möta framtida finanskriser

Rek. 32/2010

KONFERENS OM PRODUKTION AV HÄLSOSAM MAT (A 1517/NÄRING)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att inom programmet Ny Nordisk Mat arrangera en konferens om produktion av hälsosam mat till många i Norden

Fremstilling vedtaget af Præsidiets december 2010**Fremst. 33/2010⁹**

FÖRSTÄRKT KONTINUITET I NORDISKA RÅDETS OCH MINISTERRÅDETS SEKRETARIAT (A 1484/PRESIDIET)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att revidera personalreglementet så att personer som jobbat åtta år vid ett av sekretariaten efter en

⁹ Vedtaget af Præsidiets den 8. december 2010

Vedlegg 2**Danmarks formannskap i Nordisk råd 2011**

Ved Nordisk råds session i 2010 i Reykjavik blev Henrik Dam Kristensen, medlem af det danske Folketing (S), valgt som præsident for Nordisk råd i 2011.

Ved samme session blev Marion Pedersen, medlem af det danske Folketing (V), valgt som vicepræsident for Nordisk råd i 2011. Det danske præsidentskab 2011 har tre hovedprioriteter:

- En hurtigere beslutningsproces i det nordiske samarbejde.
- En nordisk stemme i det europæiske samarbejde.
- En samlet strategi for Arktis.

De nordiske lande er tæt bundet sammen af fælles historie, kultur og sprog. Norden har et omfattende og vigtigt politisk samarbejde, og der eksisterer et

karensperiode på fem år kan återanställas vid samma sekretariat

att uppdelat tjänsterna vid sekretariaten i kärnfunktioner och stödfunktioner så att åtta-års regeln inte är absolut gällande för stödfunktionerna utan kan förlängas med ytterligare fyra år

att för specialistfunktioner vid de nordiska institutionerna i undantagsfall öppna för möjligheten att förlänga ett arbetskontrakt utöver åtta år

Beslut om ikke at foretage sig yderligere

- 1 Medlemsforslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden, A 1404/näring
- 2 Medlemsforslag om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar, A 1477/ miljö
- 3 Medlemsforslag om översyn av Helsingforsavtalet, A 1485/presidiet
- 4 Medlemsforslag om gemensamt nordiskt bidrag till finansiering av gränsregionalt samarbete, A 1488/presidiet
- 5 Medlemsforslag om öppna arkiv, A 1491/presidiet
- 6 Medlemsforslag om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden, A 1492/miljö
- 7 Medlemsforslag om en större markering av Nordens dag, A 1493/presidiet
- 8 Medlemsforslag om et styrket nordisk samarbejde indenfor det finansielle område, A 1504/presidiet

stort folkeligt engagement i utallige organisationer, venskabsbyer og kulturelle begivenheder over hele Norden. Det gælder f.eks. arbejdet med en fælles nordisk tv-kanal og en nordisk kulturfestival som tilbagevendende begivenhed i forbindelse med Nordisk råds session.

Stoltenberg-rapporten om nordisk forsvars- og udenrigspolitik har givet helt nye dimensioner til det nordiske samarbejde. Nordisk råd har og vil fortsat presse på for, at rapportens forslag bliver til virkelighed.

NB8-rapporten om øget nordisk-baltisk samarbejde skal følges op af Nordisk råd i samarbejde med Baltisk Forsamling. Traditionelt og historisk set har Nordisk råd samarbejdet meget med de baltiske lande, Rusland og senest også med Hviderusland. Det skal Nordisk råd fortsat gøre.

Situationen i Hviderusland efter præsidentvalget i 2010 giver anledning til at overveje, hvordan det fremtidige samarbejde skal foregå. I 2011 vil Nordisk råd prioritere det internationale samarbejde i de internationale organer, hvor der træffes vigtige beslutninger for de nordiske lande. Det gælder især EU og FN.

En hurtigere beslutningsproces i det nordiske samarbejde

Nordisk råd skal være hurtigere og bedre til at reagere på aktuelle sager, der har betydning for de nordiske borgere. Det nordiske samarbejde skal have en stærkere stemme, der reagerer på politiske begivenheder, når de sker og ikke først, når Nordisk råd holder møde. Bureaukratiske mødestrukturer og processer skal ikke være en hindring for, at Nordisk råd fungerer hurtigere, og at rådets politikere kan diskutere aktuelle nordiske politiske problemstillinger. Det er absolut nødvendigt, at der bliver skabt rammer for hurtigere politiske udmeldinger og resultater i Nordisk råd og Ministerråd i fremtiden.

Et gennemskueligt budget

Vedtagelsen af Nordisk ministerråds budget er et område, hvor Nordisk råd har afgørende indflydelse. Der skal være overensstemmelse imellem, hvad der er politisk besluttet og indholdet i budgettet. Det skal tydeligt fremgå af budgettet, hvad de politiske prioriteringer er.

En nordisk stemme i det europæiske samarbejde *Regionernes Europa – Nordisk råd i EU*

EU har med sine 27 medlemslande et stigende behov for et styrket regionalt samarbejde mellem de lande, der har fælles kulturer og traditioner. Det nordiske samarbejde er et fint eksempel på et regionalt samarbejde i Europa. Derfor skal Nordisk råd udvælge mærkesager, hvor de nordiske lande har fælles holdninger, og i fællesskab markere dem i forhold til Ministerråd, EU-parlament og kommission. For-

brugerpolitikken er et aktuelt eksempel, hvor de nordiske lande med fordel kan samarbejde for at skabe større indflydelse i EU.

Nordisk samarbejde om implementering af EU-direktiver

Implementering af EU-direktiver giver stadig anledning til nye utilsigtede grænsehindre i Norden. Lovsamarbejdet mellem de nordiske lande skal derfor styrkes for at sikre, at landene gennemfører reglerne uden gene for de nordiske nabolande.

En samlet strategi for arktis

Klimaforandringerne i Arktis har medført en tilbagerækning af isen særligt i sommerhalvåret, og det åbner mulighed for nye skibsruter gennem Nordøst- og Nordvestpassagen. Samtidig er der stigende interesse for at besøge områder i Grønland og i hele Arktis med krydstogtskibe.

Det giver nogle nye udfordringer. Derfor skal der være fokus på beredskabet til eftersøgning og redning ved skibssulykker og ved miljøkatastrofer. Ikke mindst for krydstogtskibe, som sejler med mange passagerer, er det nødvendigt at indføre forebyggende initiativer.

Samarbejde om beredskab i Arktis

Under det danske formandskab vil der blive arrangeret en konference om Arktis og søfartssikkerhed på Færøerne. Formandskabet støtter bestræbelserne på at blive enige om en samarbejdsaftale under Arktisk Råd, som skal gøre det lettere at få tilkaldt yderligere assistance fra andre landes redningsberedskab, hvis der sker en skibssulykke.

Samtidig er det væsentligt, at Nordisk råd i samarbejde med relevante parlamentariske organisationer og folkelige foreninger arbejder for at skabe en bæredygtig udvikling i Arktis.

Vedlegg 3**Final Statement of the Round Table of parliamentarians of the Federal Assembly of the Russian Federation with the Nordic Council and the Baltic Sea Parliamentary Conference, Murmansk, 27 - 30 April 2011**

We, parliamentarians of the Federal Assembly of the Russian Federation, Nordic Council and BSPC, welcome to the mutually beneficial cooperation of parliamentarians of the Russian Federation with the Nordic Council and Baltic Sea Parliamentary Conference (hereinafter - BSPC),

Discussing the development of a dialogue between Russia, Nordic Council and BSPC on nuclear power, safe operation of nuclear power stations, radioactive waste management, as well as considering the possibilities of energy efficiency and renewable energy, agree to continue the discussion on this issue, paying particular attention to the use of innovative technologies in the nuclear industry to protect human life and the environment from potential natural and manmade disasters,

Recognizing that the issues of nuclear and safety are no longer purely matters of national policy alone, but matter of global public interest where there is a need for international standards and full transparency and information sharing among nations,

Emphasise the need to strengthen the on going cooperative international efforts to clean up radioactive waste and securing and safeguarding spent of nuclear fuel in the region,

We express our concern about radioactive contamination of the environment caused by the accident at the nuclear power plant "Fukushima" in Japan as a result of the devastating earthquake and tsunami,

We pay special attention to the need to solve issues related to environmental impacts resulting from natural and technological disasters,

Note the importance of new technologies in order to preserve and protect the environment,

Call for intensified international cooperation in improving the safety-related problems of organized crime, trafficking of people, economies and addressing climate changes,

Expanding joint cooperation in social development in the globalizing world, including health, social welfare, culture and education,

Take into account conclusions of the meeting in Bergen in May 2010, which was attended by parliamentarians of the Russian Federation and the Nordic Council, gathered to discuss the efficient use of energy resources in the field of environmental protection, the use of renewable and non renewable energy, recycling and storage of waste, climate changes and environmental impacts,

We offer the parliamentarians of the Nordic Council and BSPC create a permanent Commission to develop joint solutions related to improving energy efficiency through the expansion of alternative and renewable energy,

Note the importance of cooperation at various stages of multilateral partnership in northern Europe, such as the Arctic Council, the Barents Euro-Arctic Council, the Northern Dimension Parliamentary Forum and the BSPC,

Confirm the importance of direct contacts and dialogue between the Nordic Council and the Parliamentary Association of the North-West Russia (PANWR),

We note the importance of the Parliamentary Exchange Programme between Russia and the Nordic Council, as well as the successful holding of the Third Forum of Young Politicians of the Nordic countries and North-West Russia, which was held in Arkhangelsk on 21-23 March 2011, and welcome the decision to hold the Forth Forum in Sweden in 2012,

Welcome the invitation from the Nordic Council to hold the next round table of parliamentarians of the Federal Assembly of the Russian Federation with the Nordic Council and the Baltic Sea Parliamentary Conference in 2012. Time and place of the meeting will be determined later.

Vedlegg 4

Sluttdokument fra forum for unge politikere i Nordvest-russland og de nordiske land 22-23 mars 2011

The Third International Forum for Young Politicians of the North-West of Russia and Nordic Countries

RESOLUTION

We, the participants of the Third International Forum for young politicians of the North-West of Russia and Nordic countries¹⁰, met in Arkhangelsk, Russian Federation, on the 22nd of March, 2011, in order to discuss issues of co-operation, education and employment of young people in the North-West of Russia and in Nordic countries,

referring to the resolutions of the First and the Second International Forums for young politicians of the North-West of Russia and Nordic countries, which were held in Murmansk (Russian Federation) on the 27th of March, 2009 and in Kirkenes (Norway) on the 23rd of March, 2010,

acknowledging and respecting international standards in the sphere of youth politics,

focusing on the young generation's continuity in the development of the international education,

being aware of the reasonability of advancing fundamental principles and mutual interests in the sphere of building-up principally new youth generation,

and we appeal to the representatives of Russia and Nordic countries to draw the attention to the resolution of problems of the international youth cooperation in spheres of youth employment and education.

REGARDING YOUTH COOPERATION IN THE NORTHERN REGION WE:

draw the attention to the importance of ensuring the possibility for young people to communicate, cooperate and share experience and to the requirement of contributing to the implementation of different programmes and projects, with the participation of students, young scientists, journalists, ecologists, creative young people, young entrepreneurs, politi-

cally active young people, along with young people from risk-groups in regions of the North-West of Russia and Nordic countries;

underline the existing need of accomplishing visa-free regime for the elimination of obstacles, which complicate the further development of cooperation between our countries and regions;

request parliamentarians of Russia and Nordic countries to include into the agenda of mutual cooperation queries concerning the youth politics, cooperation and measures required for increasing the youth mobility.

REGARDING ISSUES OF THE YOUTH EMPLOYMENT AND EDUCATION IN THE NORTH-WEST OF RUSSIA AND NORDIC COUNTRIES WE:

underline the necessity of making improvements in the sphere of organising effective youth politics, connected to the development of the labour-market and to the improvement of modern educational standards;

consider solving existing problems possible by means of:

- conducting the monitoring of the youth labour-market;
- creating the unified database of youth projects;
- contributing to the unification of scientific and educational organisations of the North-West of Russia and Nordic countries into one telecommunicational network;
- creating the unified legal framework for the purpose of the international youth cooperation;
- assigning grants for pioneering and developing scientific research projects.

Realizing and supporting the common aspiration for creating max. convenient conditions in a sphere of effective youth employment and improving the system of professional training and retraining of young specialists; we are convinced in existing necessity to improve the operation of employment service and the system of its governmental financing.

We recognize that the North-West of Russia and the Nordic countries have common challenges integrating young specialists to the labour market. We recommend public authorities, universities and business-communities to facilitate progress in order to provide young specialists with job and/ or job training.

¹⁰ Young politicians and representatives of the Republic of Karelia, Arkhangelsk, Vologda, Leningrad, Murmansk, Novgorod and Pskov regions, the Nenets Autonomous District, Saint-Petersburg, members of the Parliamentary Association of the North-West of Russia, NGO "National Assembly of Young Deputies", members of the Nordic Council, the Nordic Youth Council, members of Parliaments of Iceland, Denmark, Norway, Sweden, politicians and representatives of Oulu Region (Finland), Counties of Troms and Finnmark (Norway).

We emphasize the importance of creating conditions for young entrepreneurs in order to develop business ideas.

We underline the importance of professional unions in securing youth rights and the necessity of activating governmental politics aimed at supporting of trade unions and increasing their role in the youth politics.

Considering the importance of such events as the International Forum for young politicians of the North-West of Russia and Nordic countries, under-

line the reasonability of its further organisation and welcome with gratitude the invitation of the Swedish Parliament to host the Fourth International Forum for young politicians of the North-West of Russia and Nordic countries in 2012.

We would request from the Chairperson to transfer this resolution to the «round table» session between Nordic and Russian politics in Murmansk in April 27 – 30, 2011, and also to other appropriate international meetings and forums.

Vedlegg 5

Sluttdokument fra 5. Barents parlamentariske forsamling Luleå, 20 May 2011

Resolution of the fifth Parliamentary Barents Conference

On the invitation of the Swedish Parliament representatives of the national parliaments of Norway, Russia and Sweden, representatives of eight regional parliamentary bodies from the Northern regions of those States, the Nordic Council, the Baltic Sea Parliamentary Conference, the Conference of Arctic Parliamentarians, the Parliamentary Association of the North-West of Russia, the Saami Parliamentary Council, as well as invited guests and experts from relevant governmental and non-governmental authorities, met on 19-20 May 2011 in Luleå, County of Norrbotten, Sweden.

Main themes of the discussions were Environmentally Sustainable Economic Growth, Industry and Commerce including Indigenous Entrepreneurship, and Infrastructural Development. The Conference was opened by the Speaker of the Swedish Parliament, Mr. Per Westerberg.

The participants of the Conference

taking into account the principles and provisions of the Declaration on cooperation in the Barents Euro-Arctic region (Kirkenes, Norway) as of 1993, which is the basis for multilateral co-operation in the Barents region;

having regard to the Resolution of the Fourth Parliamentary Barents Conference (Syktyvkar, Russia, 26-27 May 2009), again demonstrating the importance of the parliamentary dimension for introducing and promoting various forms of co-operation in the Northern part of Europe;

having regard to the Programme of the Swedish Presidency of the Barents Euro-Arctic Council 2009-2011, which is focusing on transition to an eco-effi-

cient economy and intensified cooperation regarding renewable energy and energy efficiency

having regard to the Resolution of the First Barents Indigenous Peoples' Congress (Kirkenes, Norway, 4-5 February 2010), underlining that enhanced participation by the indigenous peoples in the Barents cooperation would greatly contribute to this cooperation

having regard to the Joint Statement of the Second Ministerial Meeting of the renewed Northern Dimension (Oslo, Norway, 2 November 2010), underlining *i.a.* the need for close cooperation between the Northern Dimension Structures and the four Regional Councils in the North, as well as the valuable input that parliaments can bring in the functioning of the northern Dimension policy

having regard to the Conference Statement of the Second Northern Dimension Parliamentary Forum (Tromsø, Norway, 22-23 February 2011), which contains a number of significant proposals and requests to the governments of the Northern Dimension cooperation, and confirms the commitment of the parliamentarians to promoting it;

having regard also to the results and the views expressed by representatives of national and regional parliamentarians, state and local authorities, political organizations, indigenous peoples, youth, business, art and education circles, and social and non-profit organizations concerning how continued and further improved cooperation can contribute to a positive development of the Barents region;

conscious of the common geographical and environmental situation, the cultural similarities, the economic interrelationship and shared possibilities and challenges of the Barents region and the countries and nations to which it belongs;

Reaffirm their support for effective use of existing structures provided by the Barents Cooperation on national and regional levels in order to develop common assets and resources and to address common challenges in the region.

Recognize the need for additional measures in order to further improve the economic, social, environmental and cultural situation of the peoples inhabiting the region, including in particular support to the efforts of the indigenous peoples of the region to enhanced participation in the Barents cooperation, to strengthen social and economic foundations of their life, and to protect their national traditions, cultures and mother tongues,

Appreciate that additional possibilities to achieve these goals are provided by updated policies of the Northern Dimension of the European Union, Iceland, Norway and the Russian Federation, of the Arctic Council, the Nordic Council of Ministers and the Council of Baltic Sea States, and by coordination and cooperation between those structures and the Barents Euro-Arctic Council.

Recommend national parliaments and regional parliamentary assemblies, as well as national, regional and local authorities

to support measures for environmentally sustainable economic growth in the Barents Euro-Arctic region

to promote new technologies in order to preserve and protect the environment, including better methods of waste management

to promote innovation in the production of renewable as well as non-renewable forms of energy, continuously improving safety standards,

to support projects to increase the use of renewable energy and to improve energy efficiency,

to cooperate in order to facilitate exploitation of natural resources while paying particular attention to the rights of the indigenous peoples and to the special climate and environmental conditions of the region,

to recognize that substantial cuts in the emission of carbon dioxide and other greenhouse gasses are the backbone of meaningful global climate change mitigation efforts, and therefore

to initiate and support development of new technologies, projects and international cooperation designed to reduce such emissions

to recognize that while climate change is a global threat, it will have particularly devastating consequences in the Northern regions and for the traditional livelihood of the indigenous peoples,

to recognize that cross-border cooperation is crucial to the development of industry and commerce in the Barents region,

to continue efforts, therefore, to facilitate cross-border movement of persons, goods and services, i.a. by simplifying visa regimes and customs procedures

to provide additional support for efforts to cross-border cooperation in sustainable economic development, between regional and local authorities,

between industries, enterprises or entrepreneurs, and between the public and private sectors

to recognize the important role that the EU Structural Funds have played in promoting

development and cross-border cooperation in the region, and to work to ensure that the region can benefit from similar programs during the post-2013 planning period

to facilitate extraction and refinement of natural resources, entrepreneurship, and development of tourism, with a special focus on the social and environmental aspects of economic development

to support the development of entrepreneurship among the indigenous peoples, paying particular attention to the opportunities to develop their traditional livelihoods into commercially viable enterprises that may improve the living conditions and social situation of indigenous peoples, while preserving and developing their cultural heritage and their right to maintain and develop contacts, relations and cooperation with their own members as well as other peoples across international borders

to continue to support indigenous peoples' participation in decision-making processes that have a direct impact on the indigenous people

to support the development of effective youth policies in all areas of Barents cooperation, in particular as regards access to modern education promoting creativity, innovation and entrepreneurship as well as access to the labour market, including in advanced industrial and service sectors

to welcome the agreement between Russia and Norway on a visa free regime for residents living in the border area, i.a. as a first, but important step towards a common labour market in the region

to support academic and scientific institutions with the highest international standard in the region, and to promote contacts, cooperation and mobility between them, as well as promoting the acknowledgment and protection of traditional knowledge in innovation

to recognize the need for high-quality transport systems, energy transmission lines and other infrastructure within the Barents area, as well as improvement of transnational and intercontinental transport connections, as a prerequisite for improvement of living conditions, extraction and refinement of natural resources, and for the development of industry and commerce

to promote multimodal transport strategies and policies that take into account environmental concerns, conducting environmental impact assessments and promoting energy-efficient solutions and high safety standards

to give high priority to creating east-west transport corridors, connecting the Barents region with Asia, thereby improving its competitiveness on the global level

to develop seaports and the corresponding inland transport systems, at the same time promoting measures to improve safety and to reduce harmful emissions from shipping

to welcome the Agreement on Cooperation in Aeronautical and Maritime Search and Rescue in the Arctic, signed at the Seventh Ministerial Meeting of the Arctic Council on 12 May 2011

to take additional measures to ensure adequate resources and international cooperation to improve the safety of maritime navigation, and to ensure the capacity to respond to emergencies or accidents, including the rescue of passengers and response to oil spills or other potential environmental disasters

The participants of the Fifth Parliamentary Barents Conference reaffirm

their commitment to cooperation in order to consolidate and further develop the Barents region as a peaceful, stable, innovative and prosperous part of Europe,

welcome with gratitude the offer of the Norwegian Parliament to convene the 6th Parliamentary Barents Conference in 2013 in Norway.

Vedlegg 6

Conference Resolution

Adopted by the 20th Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)

The participants, elected representatives from the Baltic Sea States*, assembling in Helsinki, Finland, 28 - 30 August 2011,

discussing Co-operation in the Baltic Sea Region, Integrated Maritime Policy, Civil Safety and Security, and Green Growth and Energy Efficiency,

- A. reconfirming their commitment to act persistently for a positive and pluralistic political, social and economic development of the Baltic Sea Region, rooted in environmental concerns and sustainability, by listening to and giving voice to the grassroots of their constituencies, by driving political issues in their parliaments and relevant committees, and by exerting political pressure on governments to fulfill the commitments and obligations they have undertaken for the benefit of the Region;
- B. restating the mutual usefulness of close collaboration between BSPC and CBSS, for instance by a growing and continuous exchange between the various working bodies of the organizations, and by pursuing a closer synchronization of political priorities and target issues, thereby strengthening their individual as well as combined capacity to deal successfully with the challenges of the Baltic Sea Region;
- C. commending the comprehensive Declaration of the 16th CBSS Ministerial Session in Oslo 7 June, which, i.a., welcomes the efforts under way in

establishing cooperation between Iceland, Norway, Russia and the EU in areas where common objectives could be identified under the EU Strategy for the Baltic Sea Region, and which also expresses appreciation of the work of BSPC within the CBSS priority areas maritime policy and counter-trafficking in human beings;

- D. reiterating their strong support to the HELCOM Baltic Sea Action Plan, and expressing their collective expectation that all HELCOM Governments will implement and successfully fulfill their National Implementation Plans in order to achieve good environmental status of the Baltic Sea by 2021;
- E. maintaining that the EU Strategy for the Baltic Sea Region must be aligned with the Northern Dimension, which brings together EU- and non-EU- countries of the Region on an equal footing, because a credible long-term solution to the challenges of the Region requires participation and commitment by all of its central stakeholders;
- F. recognizing that the review of the EU Strategy for the Baltic Sea, which will take place under Polish Presidency of the EU Council, will give an opportunity to obtain better synergy effects between the EU Strategy for the Baltic Sea and the key existing cooperation structures within the Baltic Sea area
- G. welcoming the establishment of a parliamentary tier of the Northern Dimension, as embodied in a recurrent Northern Dimension Parliamentary

Forum, the latest of which was held in Norway in 2011 and the next to be convened in Russia in 2013;

- H. welcoming also the continuation and resource allocation to concrete projects under the Northern Dimension Environmental Partnership, the operation of the two new partnerships under the Northern Dimension, on Transport and Logistics and on Culture, and appreciating the mutually beneficial exchange between BSPC and the Northern Dimension Partnership in Health and Social Well-being;
- I. acknowledging the work of organizations and activities at sub-regional level – such as the Committee of the Regions (CoR), Baltic Sea States Sub-Regional Cooperation (BSSSC), the Union of Baltic Cities (UBC), and the Parliamentary Forum of the Southern Baltic Sea (PFSBS) – and recognizing their experiences and capacities to identify problems in the Region and implementing concrete measures against them;
- J. welcoming the joint event of the Working Group on Integrated Maritime Policy of the Baltic Sea Parliamentary Conference with the Expert Group on Maritime Policy of the Council of the Baltic Sea States (CBSS) and the Working Group on Maritime Policy of the Baltic Sea States Subregional Co-operation (BSSSC) on May 20th 2011, during the European Maritime Day 2011 in Gdańsk and supporting the further coordination and joint activities between these and other institutions and organizations;
- K. emphasizing that citizens should be kept informed and involved in the planning and implementation of strategies and projects that influence the development of the Baltic Sea Region; NGO's play an invaluable role both as opinion-makers and independent experts, and their views, warnings and advice should be taken seriously;
  - call on the governments in the Baltic Sea Region, the CBSS and the EU,

Regarding Co-operation in the Region, to

1. support the further development and activities of the CBSS by providing long-term resources for its project-based and target-oriented approach in dealing with specific issues of central importance for the Baltic Sea Region, and encourage an ongoing collaboration and convergence of priorities with the BSPC;
2. allocate sufficient resources and speed up the work to develop, monitor and implement the National Implementations Plans under HELCOM Baltic Sea Action Plan, aimed at achieving good ecological status of the Baltic Sea by 2021;
3. work for a continued coordination of the priori-

ties and concrete activities of the EU Strategy for the Baltic Sea Region and the Northern Dimension, thereby promoting that all stakeholders of the Baltic Sea Region can cooperate on an equal footing;

4. fulfill existing and encourage new commitments to the Baltic Sea Action Summit;
5. solicit an overview to bring sharper clarity over the availability of various funding channels and other resources for projects and investments in the Baltic Sea Region, to ensure that they are used efficiently and that access to funds is widened and facilitated for all stakeholders of the Region;
6. provide financial contributions to the BSAP Technical Assistance Fund, jointly managed by NiB and NEFCO with the purpose of granting assistance to projects that support the implementation of the HELCOM BSAP;
7. encourage and support initiatives, events and mechanisms to bring stakeholders of the Baltic Sea Region together to exchange information and coordinate priorities and activities for the purpose of avoiding duplication and boosting their collective impact; the Northern Dimension Parliamentary Forum and the Forum on the EU Strategy for the Baltic Sea Region are commendable examples;
8. promote the development of civil society and support NGOs by financial and administrative resources;
9. promote cooperation on countering proliferation of threats of Weapons of Mass Destruction (WMD) in the Baltic Sea Region;

Regarding Integrated Maritime Policy in the Baltic Sea Region, to

10. revisit the political recommendations concerning Integrated Maritime Policy contained in the 19th BSPC Resolution from 2010;
11. to intensify research and to promote the use of alternative marine fuels such as – for example - Liquefied Natural Gas (LNG) in the Baltic Sea Region and others by supporting innovative emission reduction technologies and by creating incentives for investments in the development of the necessary port infrastructure with a well developed distribution network and uniform industry- and usage standards;
12. against the background of new studies on the implications of the intended reduction of the sulphur content of ship fuels to 0.1 % from the year 2015 in the framework of the international MARPOL convention, take precautions and to start initiatives to prevent a modal backshift in traffic from sea to land;

13. to support incentives for the modification of existing ships, and to work actively within the International Maritime Organization (IMO) for a speedy designation of further sea areas, such as the Mediterranean Sea, as Sulphur Emission Control Areas (SECA), thereby abolishing competitive disadvantages for the Baltic Sea Area;
  14. to work for a reduction of administrative obstacles for cross-border maritime traffic;
  15. to develop maritime spatial planning as an important instrument for an optimized interaction between the actors in the various maritime sectors in the interest of a more efficient and sustainable usage of sea waters and coastal regions, and to create national, compatible spatial planning concepts, thereby promoting a stronger cross-border cooperation between the Baltic Sea countries;
  16. to support a sustainable port development by the development of environmental port services, for instance by building sewage recipient facilities in all important ports in the Baltic Sea by 2015 at the latest, in order to reduce environmental pollution for port residents and simultaneously strengthen the competitiveness of the ports;
  17. to further implement an integrated maritime policy with regard to its economic and ecological significance for the entire Baltic Sea Area, particularly by
    - developing and promoting integrated maritime lead projects for the entire Baltic Sea Area (e.g. Clean Baltic Shipping, Galileo Research Port Rostock, SUCBAS – Sea Surveillance Co-operation Baltic Sea) also in the areas of “green, safe transport and a clean environment” for the strengthening of environmentally friendly goods traffic and the port cooperation in the whole Baltic Sea Area in order to further promote the maritime policy in the consciousness on the European level,
    - promoting and facilitating the cooperation on all levels of maritime governance and by
    - the development of national integrated maritime policies of the member states;
  18. to support integrated activities of the Baltic Sea Region in the areas of maritime research, technology and innovation, in order to use the growth potential of new maritime sectors such as energy generation in offshore installations and offshore technologies, the security and surveillance technique as well as maritime environmental technology and to enhance access to future markets; for this purpose, create necessary political and judicial framework and disseminate best practices;
  19. to further develop environmentally sustainable cruise tourism as a maritime growth industry against the background of its importance for the whole Baltic Sea Region, for example by attractive inland tourist offers and concepts of common marketing in this field of tourism;
  20. to proceed with the development and implementation of measures for safe operation of ships in severe and icy winter conditions;
  21. to support projects and activities focusing on safety of navigation, such as a Baltic Sea-wide Ship Reporting System (SRS) and Vessel Traffic Service (VTS), and promoting the development of the Baltic Sea Region as a pilot region for e-navigation;
- Regarding Civil Safety and Security in the Baltic Sea Region, to***
22. jointly develop trans-boundary scenarios and identify gaps for all natural and man-made hazards and threats of the Baltic Sea Region, in order to identify potential disasters and disruption, to build a comprehensive regional risk register, and to strengthen the combined regional capacity to prevent and manage hazards, by capacity-building, training and exercises;
  23. to support the HELCOM ad hoc Expert Group “Munitions” in order to compile all kinds of additional information on dumping activities after World War II and check whether the general conclusions of the “CHEMU-report” are still valid;
  24. against lessons learned from the nuclear disaster in Fukushima started in March 2011, to step up regional cooperation for the purpose of elaborating and adopting stringent conditions and regulations for construction, operation and decommissioning of nuclear power plants, as well as for the storage and processing of spent fuel, but also for grasping the opportunity to intensify efforts to promote the development of renewable energy sources, energy efficiency and green technologies;
- Regarding Trafficking in Human Beings, to***
25. revisit the political recommendations concerning Trafficking contained in the 19th BSPPC Resolution from 2010;
  26. initiate and support extended analyses of the economic aspects of trafficking in human beings, promote coordination between relevant authorities and institutions to detect money flows stemming from trafficking in human beings (THB), enhance the capabilities and cooperation of police, tax authorities and other relevant institutions to track money emanating from THB and strengthen the legal and administrative means to

- confiscate proceeds from, as well as imposing stern fines on, those engaged in THB;
27. promote efforts to gain more extensive knowledge of the nature and scope of trafficking in human beings for forced labour taking into account the gender dimension, initiate and support the development of joint strategies in cooperation with trade unions and employer's organizations and relevant authorities, strengthen legislative and operational means of identifying and combating trafficking in human beings for forced labour and conduct public information campaigns about trafficking in human beings for forced labour;
  28. address the special problems of trafficked children in legislation and in administrative guidelines, employing a multi-disciplinary approach and multi-sectoral coordination with the child's best interest as an overarching priority; this includes e.g. that a child should not be detained as a matter of principle, a formal policy of non-punishment, and a guaranteed provision of shelters with suitable facilities tailored to the needs of the children, including professional personnel trained in building trust with children in order to prevent their disappearances from the shelters;
  29. investigate, e.g. by requests to responsible authorities, the efficiency and relevance of existing legislation and legal measures against trafficking in human beings, and develop and adapt, where appropriate, legislation to adequately respond to current and developing forms of trafficking in human beings and strengthen coordination between various sectors of the political and judicial system;
  30. make efforts to raise awareness of trafficking in human beings, e.g. by supporting and conducting public information campaigns and outreach activities, such as the "Safe Trip" campaign by CBSS (www.safetrip.se) as well as similar initiatives by e.g. private companies and NGOs, and also support measures to facilitate the reporting to authorities of suspect cases of trafficking in human beings, e.g. by means of hotlines;
  31. initiate and support measures to enhance the joint perception and understanding of THB among all actors in the region, thereby advocating a closer cooperation and coordination among them, and furthermore expand exchange and cooperation with international organizations active in the fight against trafficking in human beings, such as UN, IPU, OSCE, Council of Europe, ILO, IOM and others;
  32. present continuous evaluation and reporting of the progress and results in the fight against trafficking in human beings, based on jointly developed and agreed success criteria on factors such as

- e.g. the number of convictions, safe returns of victims, and the like; they should also monitor that programmes and strategies are continuously updated and adapted to new and changing forms of trafficking in human beings;
33. promote the development of favourable working conditions for those active in the fight against trafficking in human beings, for the purpose of reducing the drainage of experienced personnel and enabling continuity of work and accumulation of competencies;
  34. promote actions to strengthen the capacity to identify and incriminate the middlemen in trafficking in human beings, meaning persons indirectly profiting from trafficking in human beings by e.g. facilitating contacts between potential buyers and traffickers and/or trafficked persons, e.g. in the taxi, hotel or ferry industries;

Regarding Health and Social Well-being in the Baltic Sea Region, to

35. allocate sufficient and long-term resources for joint regional activities and endeavours to improve health and social well-being, recognizing the crucial role of The Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Well-being (NDPHS) in regional work in this area and the necessity to maintain support to its project facilitation and promotion activities, aimed at helping the Baltic Sea Region make progress towards the achievement of objectives of relevant global and European strategies and policies;
36. take concerted action to complement national responses to public health problems, taking into account the gender dimension, caused by avoidable unhealthy lifestyles in general and the harmful use of alcohol and substance abuse in particular, leading into non-communicable diseases, and threatening social cohesion and socio-economic development;
37. encourage consideration of health and social well-being issues in other relevant policy areas, consistent with the health in all policies approach.

Regarding Green Growth and Energy Efficiency in the Baltic Sea Region, to

38. adopt policies and undertake measures to turn the Baltic Sea Region into an Eco-Region, in which economic growth goes hand in hand with environmental integrity and social justice, by promoting eco-innovations, sustainable consumption and production and waste treatment, and sustainable urban and rural development strategies;
39. facilitate research, innovation and business development in green technologies and energy

- efficiency, including research of the potential to develop renewable energy sources in the Region, for instance by providing legal and other incentives to SMEs in order to encourage capacity-building for sustainable production and Corporate Social Responsibility (CSR);
40. promote an integrated approach to improving energy efficiency in households, public authorities, industry and transport, for instance by putting in place legal conditions and physical planning requirements that encourage investments in and conversion to energy-saving devices and methods, as well as building public-private partnerships to encourage more green-tech investments in the future of the Region;
  41. provide incentives and conditions for green public procurement and practices among public authorities at all levels, for instance by introducing sustainability as a criterion in tendering and purchasing procedures;
  42. take note of the work of the Baltic Sea Region Energy Co-operation (BASREC) and the conclusions of its upcoming meeting of Ministers of Energy in Berlin in spring 2012;
  43. launch information campaigns and activities to raise awareness of green growth and energy efficiency and its individual as well as collective economic and ecological benefits with a focus on demonstrating available practical solutions for increasing energy efficiency;
  44. provide continued support to the activities of Baltic 21, and to establish a four-year project on "Green Growth for a Bluer Baltic Sea" in order to define common priority areas within e.g. energy, water, transport and tourism, to develop strategies for enhancing the development and use of renewable energies and increasing energy efficiency, and to provide for an exchange of best practices among actors and stakeholders;
- Furthermore the Conference Decides to***
45. urge the BSPC members to establish networks of parliamentarians on the fight against trafficking in human beings, in order to secure continuity of commitment and visibility of the issue, to continuously monitor progress of various activities in the fight against trafficking in human beings, and to develop the relations between the executive and legislative powers concerning the fight against trafficking in human beings; in this endeavour, the networks should make use of handbooks and guidelines produced by e.g. UN, IPU, PACE, ILO, and others;
  46. grant Observer status to the Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Well-being;
  47. support the transformation and follow-up of the Baltic Sea Labour Network (BSLN), by establishing a permanent Forum for Social Dialogue in the Baltic Sea Region in order to secure public support in the field of labour rights;
  48. establish a Working Group on Green Growth and Energy Efficiency, to submit a report at the 21st BSPC;
  49. adopt the BSPC Work Programme for 2011-2012;
  50. adopt the revised BSPC Rules of Procedure, to take effect after the closure of the 20th BSPC;
  51. welcome with gratitude the kind offer of the Federal Assembly of Russia to host the 21st Baltic Sea Parliamentary Conference in the Mariinsky Palace, the Legislative Assembly of St Petersburg, on 26 – 28 August 2012.

